

Artà

PREMSA
TORONA

ANY VIII - N.º 71 - SEGONA EPOCA - PERIÒDIC INDEPENDENT D'INFORMACIÓ LOCAL - JUNY 1992

Els xiprers de l'escalonada encara no lluien la seva planta elegant i ombrívola. El nostre poble tenia i encara conserva l'encant de l'obra feta lentament, amb seny de bístia vella.

Duim a la portada entrant a l'estiu una imatge fresca de l'Artà benvolgut. Un estiu i una canícula que enguany s'estorbava a comparèixer amb un Juny que semblava un Març.

Però, finalment, l'estiu és aquí com nosaltres som a cavostra, fidels al compromís.

El pròxim Artà ja vendrà damunt festes que són el cucui de l'estiuada. Bentrebats, benvolguts lectors.

Maquetatge:

Serafi Guiscafré
Arturo Pomar

Dibuix: ARPO

Fotografia:

Joan Amer i Centre 2000-U

Reparditor:

Joan Bujosa Tous

Coordinació:

Joan Bujosa Tous
Mª Àngels Piñeiro
Llorenç Terrassa

Redacció:

Serafi Guiscafré
Mª Àngels Piñeiro
Tomeu Femenies Sard

Joan Sard

Josep Cantó

Joan Lliteres

Col·laboradors:

Antoni Ginard
Miquel Mestre Ginard
Miquel Morey

Pseudònims:

En Pinxo de Son Recuit
Es Santanyiner
Un de fora poble
Gafese
CEFE
ARPO
Es Sant Pere
Es Porqueret de Sa Pelliassa

Administració:

M.A.P.E.

Cobrança:

Joan Emilio Piñeiro
Andrés Alba

Direcció Artà: Conjunta

C/ Cardenal Despuig, n.º 8-10
Telf. 83 66 52 - 83 62 49

Publicitat: 83 66 52 - 83 62 49

ARTÀ: No se responsabiliza de los conceptos vertidos por sus colaboradores, ni se identifica necesariamente con ellos. La opinión de la Revista se expresa únicamente a través del artículo editorial.

Dipòsit Legal PM 203-1983

Impressió:

Impremta Politécnica
Tel. 71 26 60. PALMA

EDITORIAL

No nos cansaremos de repetir que las opiniones de nuestros colaboradores no necesariamente coinciden con las que mantiene esta publicación, fiel siempre a sus pragmáticas fundacionales y sobretudo a la libertad de expresión de juicio y discernimiento. En esta edición publicamos dos escritos del diputado al «Parlament» Balear D. Miguel Pascual Amorós; por lo tanto siguiendo el primitivo enunciado, no necesariamente el **Artà** está de acuerdo con todos sus puntos de vista.

Sin embargo hemos querido contribuir, en la medida de nuestras posibilidades, a su divulgación ya que pensamos que ambos ayudan a esclarecer ciertas ideas que en forma de nebulosa se asientan en el pensamiento de numerosas personas en Mallorca y que no aciertan a concretar.

Nosotros consideramos que nuestras Islas tienen la suficiente entidad para ser un país, pero no queremos hacer del idioma un arma política.

Tanto nos da usar el castellano como el hermoso catalán de Mallorca y así lo hacemos en cuantas ocasiones lo consideramos necesario y siempre en nuestra vida cotidiana.

No nos gusta la estandarización.

Para nosotros lo normal es expresarse de la manera que uno cree conveniente para llegar con claridad a la mayoría, a la que se dirige.

Creemos que en estos momentos se llega mejor en castellano. (Nos negamos a llamarle español ya que nuestro mallorquín es tan español como cualquier otro idioma que se hable en España). Así cuando escribimos lo hacemos escogiendo la manera, aprovechando la riqueza de nuestro bilingüismo que nos permite expresar nuestras ideas en ambos idiomas.

Somos nacionalistas pero en modo alguno, fanáticos. Queremos para Mallorca y en especial para Artà, lo mejor, pero sin exageraciones pueriles ni sectarismos intolerantes.

Las innumerables civilizaciones que confluyeron en nuestra Isla han contribuido a formar este carácter sereno y pacífico, tolerante con todos.

En modo alguno admitimos el fanatismo, la intolerancia, la xenofobia.

El ejemplo yugoslavo está demasiado cercano con lastimosas connotaciones dramáticas y lacerantes.

Tenemos siempre presente cuando un fanático, que ha ostentado poder en Artà, nos hablaba, encomiando el sistema, de la autogestión del obrero en Yugoslavia, haciendo de ella su propaganda nacionalista.

Nosotros no habíamos olvidado Sarajevo (Pronunciado Sarayevo) promotor de la primera guerra mundial, conocíamos las raíces Servias y las aspiraciones croatas. Sin hablar fijábamos en nuestra mente una sabrosa frase mallorquina.

—«Déu ajudi a s'enganat».

Una prueba de como estaba engañado el futuro mandamal artanense son las armas que hoy asesinan en Yugoslavia.

¿Dónde fue la autogestión? ¿Dónde el sentido común? Una férrea dictadura hizo aflorar un nacionalismo enfermo, intolerante, macabro.

Es lo que hay que temer del nacionalismo. Su patología.

Donde falta la libertad arraigan todas las intransigencias. Donde esté la libertad se halla la más maravillosa sensación humana.

Libertad de expresión. Total en ideas y en forma de expresarlas. Libertad, respetando siempre la del antagonista, que se la merece igual que nosotros por la única y sencilla razón de pertenecer al género humano.

Las imposiciones son siempre, nazismo.

L'ASSIGNATURA PENDENT... dels mallorquins. La nostra història

(Continuació)

VI

Al passat article, féiem referència al mal testament d'un gran rei com fou En Jaume I. Un rei que aconseguia, essent encara un adolescent, sotmetre o almanco apaivagar, els totpoderosos nobles feudals del regne d'Aragó que als 21 anys conquereix Mallorca i al poc temps afegeix als seus dominis el regne de València. No sembla normal que després tornàs dividir el que havia aconseguit unir.

Es diu, que quan el 1260 es morí el primogènit, el qual com veiérem era fill de la primera dona, la seva segona esposa, Violant d'Hongria aprofità el natural decaïment del rei per aconseguir que tots els seus fills fossin reis, ja que eren els pares de les respectives esposes dels reis Felip III de França i Alfons X de Castella i féu que fes una mala divisió dels seus dominis. Deixant el nucli central alleshores primogènit el futur Pere II de Catalunya (III d'Aragó) i la part perifèrica a l'altre fill el nostre rei En Jaume II. El Nord del Principat de Catalunya entre dos regnes poderosos com eren el francès i el catalano-aragonès i les illes enmig de mar. Segurament, si el regne de Mallorca hagués estat de les illes soles, els esdeveniments fossin estat molt diferents. Les terres d'enllà els Pirineus foren les causants de les lluites contínues, del seguit debilitament per mor de les despeses que aquestes provocaven. Segurament això influí en el caràcter dels mallorquins que hem preferit, més d'una vegada, una pau humil·lant enlloc d'un triomf, en tal de no haver de lluitar per aconseguir una millora, sia de la mena que sia, tan fa aquesta sia política com salarial.

REIS DE MALLORCA

JAUME II.— (1276-1311) Rei de Mallorca, comte del Rosselló, de la Cerdanya i senyor de Montpeller.

El germà Pere mai acceptà el testament de son pare, no es resignà a que desmembrassin la seva corona, fins i tot, l'acusà d'esser còmplice del cunyat d'ambdós el rei de França en la con-

Palau dels Reis de Mallorca, a Perpinyà.

Miniatura del rei don Jaume II de Mallorca, del *Libro de los Reyes*.

tinua lluita contra ell. Aconseguí fer-lo declarar vassall i feudatari seu, decidir d'apoderar-se de Mallorca, tasca que encomenà al seu fill, el futur Alfons II (III d'Aragó), el 1285 s'apoderava de l'Illa amb l'única resistència del mítificat heroïsme d'En Cabrit i En Bassa al Castell d'Alaró.

L'any 1291 moria fora descendència aquest rei i el succeïa el seu germà Jaume, el qual retornà quatre anys més tard el regne de Mallorca al seu oncle.

Una vegada restablerta la soberania, En Jaume II va romandre una sèrie d'anys a l'Illa dedicat a l'organització del seu regne. Fundà 11 pobles, construí el castell de Bellver, organitzà el Gran i General Consell, encunyà moneda pròpia. Però encara que fundara nous pobles no llevà el predomini de la gran Ciutat de Mallorca sobre la part forana, ja que era on residia la nova aristocràcia i el camp estava molt poc poblat.

Moria a Mallorca, el 1311 i està enterrat a la Seu.

SANÇ o SANXO I.— (1311-1324) En morir el rei Jaume II el succeí el seu segon fill Sanç per mor que el primogènit Jaume s'havia fet frare franciscà. Aquest rei disposà que els municipis tenguessin els seus representants al Gran i General Consell amb l'anomenament dels síndics. Concedí a Mallorca l'escut d'armes consistent en el blasó reial a la part superior i un castell blanc sobre la mar a l'inferior. Passà moltes temporades al palau que es féu construir a Valldemossa per mor de l'asma que patia. Moria a Cerdanya el 1324.

TOMITO

(Continuarà)

BAR - RESTAURANTE
ES PINS
ESPECIALIDAD COCINA MALLORQUINA

C/ Ciutat, 49
Teléfono 83 64 61
07570 ARTÀ

PARLAR BÉ POC COSTA

Comptes a casa externa

El gloriapatri no menteix: «Com era en un principi, ara i sempre...» Dins el corral del món, cadascú amb altri, recíprocament, es fan els comptes. I en aquest tipus de negoci (espanta d'advertir-ho), s'ajunten quasi maritalment la gosadia amb la ignorància. Pertot arreu el *vulgus* —no se'n diu «vulgo»—, la *pleballa*, la *plebs* o el *populatxo* s'embarbolla de gust, qui més qui menys doctor eximi de *re quodlibetali*, de qualsevulla cosa que no entén. La bugaderia universal s'acurulla de vèrbola, de *tipitip* i *tipitap* (no digueu «bla, bla, bla»). No és la parla, sinó la xerra: a tort i a dret, la gent gasta facúndia, tret de sords-muts, infants i comatosos. Qui no sap dur la pròpia casa, té infinites solucions estúpides per a la llar veïna, per als conciutadans, per als circumveïns, per a repúbliques o reialmes i per al món de mones: no hi ha mesura per al cretinisme.

El *comaratge* o *comareig* (no «comadreo»), la murmura-ció, el xafardeig o la xafarderia i altres sinònims, amb formes

tan heterogènies com el *xiu-xiu* o *xep-a-xep* (no «cutxitxco»), rum-rums, xerrim-xerram o, més recomanables, la pretxa i la tertúlia són consubstancials a l'home. Ara bé: del «cotilleo», se n'ha de prescindir, com a terme purament espanyol. La cotilla, una mena de faixa, no es confon amb una xafardera. Feta la digressió, retrocedim al tema principal. El cicle de la murmuració comença amb la *tafaneria*, una espècie de curiositat morbosa que no és mare de la ciència; més tost un entremetiment, ensumada importuna, forma indiscreta de ficar els narius; només els castellans en diuen «figoneo». El tafaneig no busca veritats, sinó el plaer de propagar notícies, que sovint i menut es transmeten amb escassa prudència i nul·la rigorositat científica. Els *bocamolls* o *llenguallargs* (en foraster d'aquí, «bocasses») deglutiren el seny pel carcabòs; no divulguen notícies profitoses, sinó productes de xeroteria: *llagots* (no «xismes»), *xerrim* o *xerratòrum* (no «habladureries»), rumors, *embolics* o *romanços* (de cap manera, «lios»), *menes*, *faules* o *nyepes* (no «patranyes») i *boles* o *betzef* («bulo» no és català). La certitud dels fets i llur utilitat no els interessien gaire.

I sort que les notícies amb morbo no duren la flama d'un misto, i el que avui és *plat del dia* o *menjaret* (no és la «comidilla») demà no distreu curiosos ni adreçaria cap orella! Tanta sort! (No va a dir «menos mal»). Quin greu, però, que la superficialitat domini a qui pot més, en un doble nivell d'expressió: el contingut significat i el continent significador, amb l'estiba curulla de barbàrie!

Ens ho hauríem de fer mirar: ja no són verbes.

Acabarem amb un adagi: *Olla que no he de menjar, la deix cremar*. Sense citar necessàriament «agua que no has de beber...», visquem i deixem viure.

JOAN ESCANELLES LLINÀS

LA NOTICIA

Baleares es la Comunidad con mayor índice de viviendas de alquiler

Baleares se configura actualmente como la comunidad autónoma con mayor índice de viviendas de alquiler, con una media de 66 por cada mil habitantes, lo que representa casi el doble de la media española cifrada en 35, de acuerdo con un estudio realizado por UGT.

De hecho, las únicas comunidades que superan este porcentaje, aparte de las Islas, son Cataluña (59 por cada mil habitantes), Asturias (48) y Canarias y Aragón (39 cada una), mientras que Castilla-León presenta la misma cifra que la media global. En peor situación están Extremadura (20) y Castilla-La Mancha y País Vasco (22).

CHARLAS DE LA TERCERA EDAD

—Tu saps què putes és això de «Maastricht».

—I tant! Es trate d'una cola per aferrar «tubolassos».

Ferretería
Pascual

Calle Cardenal Despuig, 12
Teléfono 83 63 92
ARTA - Mallorca

HERRAMIENTAS PARA LA CONSTRUCCIÓN
PINTURAS • BRICOLAGE
SERVICIO DE ALQUILER
HORMIGONERAS • COMPRESORES
GENERADORES - MONTACARGAS
M. DISCO - ETC.

Ferretería **SAN LORENZO**

Calle Mosén Galmés, 37
Teléfono 56 96 50
SAN LORENZO - Mallorca

Comisario Castell

UNA CUESTION DE HUEVOS

La gran afición del sargento Boira fue siempre la cría de gallinas ponedoras, hubo un tiempo no muy lejano que en su pequeña granja de San Lorenzo de Es Cardessar llegó a contabilizar más de un millar, a algunas, las favoritas las llamaba con nombre propio «Na Salada», «Na Guapa», «Na Pepa»... sin embargo Boira fracasó en el negocio, las grandes superficies lo arruinaron.

Su obsesión era conseguir un «sopicaldo» bueno, bonito y barato parecido al «Avecrem», luchó lo indeciso para encontrar fórmulas y recetas, montó moldes a escala, se compró una gran olla a presión en donde preparaba el condumio, pero no hubo forma de conseguir la jodida pastilla, y tenía que conformarse con una especie de croqueta cuadrada que a los dos díasapestaba más que la mierda y que no la comían ni los cerdos, que ya es decir...

Parte de culpa del tinglado la tuvo un catalán que se llamaba Jordi Gratacós Cumulada, que conoció en Sant Joan des Pi en la factoría «Gallina Blanca» un día de visita para turistas y curiosos en que la fábrica abre sus puertas. Veinte mil pesetas le costó a Boira «arrancarle» el secreto tan celosamente guardado por químicos y personal cualificado. El tal Jordi le aseguró que el método era infalible.

—¿Las plumas también? —interrogó Boira asombrado.

—¡Todo! El «pollastre» va entero a la caldera.

—¡Joder!

Actualmente Boira sigue con las gallinas pero en un plan más «casero», cada martes lleva su cosecha al mercado, y «madó Gurumbau» es la encargada de venderle toda la producción que no es mucha, sólo unas pocas docenas, pero hay que reconocer que huevos como los de las gallinas de Boira no abundan por estos mundos de Dios. La mayoría de ellos son de dos yemas rojas como el sol, los cobra un poco más caros, pero vale la pena gastarse unas pesetas de más.

La mañana es radiante de sol, el mercado lleno a rebose de turistas y otras gentes de pueblos cercanos, la animación no decae ni por un instante, el ronroneo, el bullicio, los gritos de vendedores y demandantes, el olor agridulce de la fruta, y entre aquella voragine humana, «madó Gurumbau» colorada como un tomate maduro intenta explicar a Boira un hecho reciente que la ha dejado confusa, desconsolada y «fotuda».

—Se me acercó el tipo y me preguntó en «foraster» si tenía huevos de gallina negra.

—Y «vos madó Gurumbau»... Que le habeis contestado.

—¡«Fotre», Boira... Que no lo sabía.

—«Molt ben fet» —Això és tot?

—«Pot pensar»...

—«Idò»?...

—«Es fulano» me dijo que él los conocía y si se los dejaba escoger.

—«Y vos?»...

—Le dije que podía «triar».

—Y que hizo el fulano «madó Gurumbau»?...

—Escogió tres docenas, pagó y se marchó.

—O sea que os hizo creer «madó pomot» que los huevos que se llevó eran de gallina negra...». Vos ha fotut bé es pel, aquest pasarell».

—Lo único cierto de todo esto «estimat Boira» es que escogió los más grandes y me dejó «sa farramalla».

—¡Collons! aquest «tipo», més que pasarell ha resultat esser un bon pardal.

Excavaciones SEBASTIAN SASTRE

Calle Son Servera, 29

Teléfono 83 65 59

07570 ARTÀ (Mallorca)

Vila d'Artà

VA DE ACUSACIONES

El PSOE acusa al equipo de gobierno de contratar personal sin pasar por comisión

Ya la tenemos de nuevo armada: Los mandamases del PSOE en el variopinto Ajuntament de Artà, Pere Llinàs y Pep Silva, dan una especie de explicación en el Boletín Informativo editado por su partido y repartido entre los artanencs haciendo saber su incomodidad con derecho al pataleo por no llevarse a cabo el acuerdo de fecha de celebración de las sesiones plenarias —esas jodidas sesiones acabarán con todo el mundo—, y su enfado gordísimo por no haber tenido la oportunidad de poder estudiar en su momento los presupuestos de este año. ¡Toma castañas!

Referente a los dichosos presupuestos el bueno de Pep Silva añadió: «Creemos que el estudio y presentación del presupuesto está tardando tanto por la actitud del señor Pastor, apoyado por su partido, y la pérdida de confianza de Convergència Balear».

CASAS DE BETLEM

Las larguísimas negociaciones del Ajuntament con «Cala Vella, S.A.» sobre la firma del convenio de las Casas de Betlem, hace afirmar de una manera rotunda a los socialistas que el equipo de Gobierno no ha dado a conocer la «verdad, toda la verdad y nada más que la verdad» —que bien me ha quedado esta frase— debido según dicen al pacto con CB ya que se tenía que dar un alto rango al maravilloso señor Llaneras. Pero lo que realmente pasó, es que se estableció un pacto con la UIB para que de común acuerdo gestionasen lo de las Casas de Betlem, convirtiéndose de este modo en una zona de ocio, alternativa situada lejos del «Campus», añadiendo Pep Silva la siguiente parrafada: «Tengo mis dudas si CB sabe realmente lo que se trae entre manos, ya que habían realizado gestiones con la UIB, y según ellos el Ministerio les concedió dinero para este fin, no llegándose en ningún momento a producirse este hecho». El edil socialista, tenía sus dudas sobre el señor Pastor, pues no sabía a ciencia cierta si éste había engañado a CB o si por el contrario le habían engañado a él —¡Joer, que lio—, ya que en los últimos plenos cuando pedimos explicaciones no se mostró nada convincente.

A los socialistas les preocupan mucho las normas subsidiarias ya que, según su punto de vista, se hace necesario que estas se aprueben rápidamente tal y como están redactadas.

También critican ferozmente la contratación de personal, porque según Pep Silva, «se tendría que encontrar un nuevo sistema para que la población artanenca tenga una información más clara e igualdad de oportunidades para poder optar a los puestos de trabajo que se ofrecen, ya que algunos no han pasado por comisión de Hacienda, y parece que ciertas personas se les tiene vetado el acceso por la puerta «grande» del Ajuntament. ¡Toma cebollas!

EL PSOE ATACA DE NUEVO

El Ajuntament de la Villa de Artà celebró en la noche del martes 9 de junio una sesión plenaria con carácter ordinario en la que se aprobaron con once votos a favor por dos abstenciones del PP-UM, las cuentas de tesorería correspondientes al primero, segundo y cuarto trimestre de 1990, y las del cuarto trimestre de 1991; también se aprobó la cuenta del VIAP del pasado 1990.

Finalizados los puntos a tratar en el orden del día, el alcalde don Miguel Pastor, explicó en el apartado de ruegos y preguntas, que las propuestas que el equipo de Gobierno no presentaba como tales era debido a que no contaban con un estudio detallado del tema a tratar, aludiendo a las presentadas por los distintos grupos de la oposición, lo que había provocado que tanto PP-UM como el PSOE retirasen algunas de las propuestas que el equipo de Gobierno pensaba tratar como preguntas.

PROTESTANDO QUE ES GERUNDIO

Nuestro estimado Joan Sureda del PP-UM manifestó: «No nos ha dejado ni abrir la boca, nos ha dado una somera explicación según su criterio personal y no hemos tenido derecho a dar nuestra opinión». La propuesta de los conservadores hacía referencia a la «Plaça des pes dels Pores». Lógicamente Joan Sureda se refería al Señor Pastor.

El socialista Pep Silva textualmente dijo que, «se ha entrado en una dinámica de nerviosismo por parte del señor Pastor que no está acostumbrado a que le discutan algunos temas de manera coherente». Seguidamente Pep Silva añadió que los del CB, «no abren la boca para nada, sólo se limitana dar su «voto» al señor Pastor». ¡Madre mía! si esto es democracia «apaga y vámonos».

✳ "laCaixa"

EN ARTÀ
Servicio Cajero Automático
24 horas.

EL «IMPERIO» CONTRATA

Y ya la tenemos liada: Los ediles —queda bien eso de ediles ¿verdad?—. Bien como les decía, los ediles de Convergencia Balear (CB) de Artà no están nada de acuerdo con los chicos del PSOE y PP-UM y les mandan un ataque furibundo argumentando el siguiente punto de vista: «Según nuestra manera de ver las cosas, no es verdad, afirman, que actuemos como títeres del alcalde señor Pastor; «Siempre hemos procurado ser sinceros en los asuntos a tratar».

Por su parte el otro edil del CB, Antonio Llaneras, confirma la «seriedad» de su grupo en los temas a tratar, añadiendo que el preacuerdo con la UIB sobre la utilización de las casas de Betlem, no es una excepción, es un tema muy ambicioso y uno de los últimos asuntos importantes que atañen a la localidad de Artà, por lo que no se puede crear ni antipatías ni rencillas personales. Lo que pasa es que el PSOE, no sabe a lo que juega, —¡chúpate esta mandarina!— matizando que no vamos a arriesgar lo más mínimo para perder este proyecto. La única verdad es que por desgracia las diferencias entre Gobierno y oposición son cada vez mayores. ¡IDÓ!

UNA GUÍA DE ARTÀ EN LA CALLE

El Ajuntament de Artà acaba de editar una «Guia dels Serveis 1992» que se está distribuyendo con mucho éxito por las casas de la localidad, esta guía tiene el fin de informar lo mejor posible a los vecinos de la Villa.

El librito, se inicia con un montaje fotográfico de Agustí Torres, y se informa de todos los servicios municipales, sociales, educativos y deportivos, así como la forma más sencilla para poder acceder a los mismos.

En las páginas de la guía se incluye un plano detallado de las áreas urbanas de Artà y la Colonia de Sant Pere, incluyendo en el mismo las carreteras y caminos del término municipal. En un apartado también incluye los teléfonos de mayor interés del municipio y una selección de comercios y servicios.

Mención aparte merece el departamento de Cultura del Ajuntament que ha organizado conjuntamente con la Comisión de Fiestas un concurso de diseño de camisetas estampadas y que serán distribuidas en las próximas fiestas de Sant Salvador, el premio al mejor «grafismo» estará dotado con 15.000 pesetas.

INTERCAMBIO CULTURAL

Damos la enhorabuena a la dirección del instituto de Artà por haber sido pionero en un proyecto pedagógico consistente en el intercambio cultural con visitas al extranjero por parte del instituto y otros centros de enseñanza con los que mantiene una importante colaboración.

Esta llamémosle experiencia, lleva va realizándose desde hace unos dos años, y consiste en que el alumnado del centro Albert Schweitzer, de Kaiserslauter alemán visitan nuestra isla. La primera experiencia de estas visitas se llevó a cabo en la pasada Semana Santa, y la duración de la misma fue de quince días, con un intercambio cultural y convivencia con chicos y chicas entre 14 y 18 años, y sus respectivas familias, ya que la residencia de estos visitantes son las mismas casas de los alumnos que participan en tal operación.

Don Joan Caldentey, subdirector del instituto Llorenç Garcias informó que este intercambio cultural persigue unos objetivos claros y específicos, como pueden ser la convivencia y el intercambio de pareceres entre personas que por lo general se mueven en un medio distinto pero no ajeno, ya que prácticamente lo único que les separa es el idioma.

No nos cabe la menor duda de que esta es una gran iniciativa a tener en cuenta por otros centros educativos, es una forma más de hacer país y de acercarnos un poco más a esa Europa que ya es «nuestra».

LA COLONIA EN FIESTAS

La Colonia de Sant Pere ha comenzado ya su programa de festejos que se prolongará hasta el día 18 de julio, con numerosas actividades tanto culturales como de diversión, organizadas por el Ajuntament de Artà.

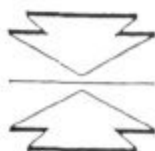
Las fiestas se abrirán con un concierto a cargo de la Coral de la tercera edad en la iglesia de la Colonia y continuarán con el baile organizado expresamente para este colectivo en la plaza de Sant Pere, con la actuación del popular duo Gori y Salvador. Para el fin de semana se han organizado varios actos destacando la velada de pop-rock para todas las edades.

ANUNCIESE LLAMANDO

AL TEL. 83 62 49

SUSCRIBANSE,

LLAMANDO AL TEL. 83 62 49

CENTRE DE RECONeixEMENT
METGE - PSICOLÒGIC
ARTÀ

Avinguda Ferrocarril, 2, 1er.
(Damunt Bar Almudaina)

ARTÀ

**certificats metges per
permís de conduir i
llicència d'armes**

OBERT
DILLUNS I DIMECRES
DE 17 A 21 H.

BILINGÜISMO

En el plenario del día 10 de Diciembre de 1991, se aprobó por unanimidad que todos los bandos e informaciones municipales se redactarán en catalán, con la condición expresa de que en «la Sala», alquien se encargará de proporcionar información a quienes lo requirieran.

¿Qué pasa ahora, Sres. Pastor i Silva? Mucho cacareo en ese pleno y cuando pretendéis que se pague algo o se os entienda, utilizais el recurso del bilingüismo. ¿Qué espabilados!

No todo tienen que ser críticas. El bacheo general pronto finalizará. Deseamos de todo corazón que, para la próxima, no tardeis tanto en renovar las capas asfálticas.

cas. Más vale prevenir que lamentar los contenedores de vidrio también han sido instalados.

Esperamos que la gente se anime a utilizarlos.

INAUGURACION. VIAJES COMTER. SERVI-AS

Un nuevo establecimiento abre sus puertas, cubriendo un hueco que realmente hacía falta cubrir.

Agencia de Viajes, oficina de cambio de moneda, alquiler de casas y apartamentos. En servicio y mantenimiento, la novedad más importante es la tramitación de transporte nacional e internacional en servicio de Mudanzas. Además de los propios de Limpieza, Jardinería, Mantenimiento de piscinas, etc...

Deseamos a Susan y a Patricia, amables directoras y encargadas, todo el éxito que merecen.

LA COLONIA DE SAN PEDRO

El vecindario de esta localidad está indignado por el retraso y forma de ejecución de las obras de abastecimiento y saneamiento. Por lo visto, de día «cosen» y de noche «descosen» lo cosido. No queda calle sin abrir un mínimo de un par de veces.

Tanto el vecindario como los locales comerciales, resultan gravemente perjudicados. Además de la fatal imagen que recibe esta zona a la cual pretenden categorizar como turística (sólo en las contribuciones, tasas e impuestos, claro está). Los accesos a los establecimientos siempre están «patas arriba».

En temporada turística alta, no se permiten según qué obras a los particulares, ¿por qué se consienten estos agravios hacia los ciudadanos por parte de las empresas públicas? ¿A caso se han creído que sólo servimos para pagar impuestos de 1.ª y recibir servicios de 3.ª?

N.N.S.S.

Tras doce largos años de desidia municipal-administrativa, se ha conseguido la aprobación de las Normas Subsidiarias. El municipio de Artà ha sido uno de los últimos municipios mallorquines en aprobar sus N.N.S.S.

Esperamos que la normativa se aplique a cada ciudadano por igual, sin distinción ni discriminación, como desgraciadamente no ha estado ocurriendo en estos últimos años.

Debo recordarles, que la aprobación de unas N.N.S.S. en el plazo de casi trece años de gobierno, no es ningún éxito. Es, simplemente, algo inevitable que algún día había de ocurrir.

PLENARIO

El Consistorio aprueba un presupuesto de 673 millones de pts. por seis votos a favor, cinco abstenciones (P.P y P.S.O.E.), en ausencia de dos concejales del grupo Independiente.

Los grupos P.P. y P.S.O.E. se abstuvieron por las siguientes razones:

El pasado 5 de Junio se les entregó un borrador de un presupuesto cuyas partidas figuraban muy generalizadas y en absoluto bien detalladas. A las 8 de la noche anterior al día del pleno, celebrándose éste a las 13 h., se les entregó un distinto presupuesto, aunque en las mismas condiciones anteriores, o sea sólo partidas generales y costes. El P.P. solicita en el pleno la impugnación del mismo, debido al plazo insuficiente de tiempo para estudiar dicho presupuesto (deberían haber sido 48 h. y no 17 h.) y la forma impresentable de recibir la información sobre el mismo. El Consistorio no aprueba esta impugnación.

En una cosa sí que P.P. y P.S.O.E. están de acuerdo, un presupuesto que se aprueba después de 6 meses del año en cuestión, no debería realizar cambios a última hora y menos presentárselos a la oposición con 17 h. de plazo para estudiarlo y, lo peor, de manera tan deficiente y generalizada. Si el grupo gobernante declara a los medios de comunicación que la oposición presenta propuestas en forma de opiniones, debería predicar con el ejemplo y realizar correctamente la labor por la cual recibe tan suculento salario.

LO MAS DESTACABLE DEL PRESUPUESTO

Lo más destacable son las ausencias. Las partidas destinadas al Teatro y al polideportivo de la Colonia, las cuales si figuraban en presupuestos anteriores. Ya era hora que este Ayuntamiento tocara con los pies en el suelo. Como decía Calderón: «Los sueños, sueños son».

FIESTAS DE SAN SALVADOR

Estas empezarán el 31 de Julio y finalizarán el 9 de Agosto. Han sufrido un ligero recorte de cuatro días respecto al año pasado.

También se incluye un pequeño cambio. Este año «El Dorado» sólo organizará el Maratón, los demás actos que solía organizar los años anteriores, se realizarán en el Polideportivo. Seguramente, el vecindario lo ganará en tranquilidad. No obstante, la fiesta puede presentarse un tanto dispersa y algo menos animada que si se llevará a cabo en el centro de la localidad.

El Ayuntamiento de Artà, más concretamente las arcas municipales de esta localidad, han perdido el contencioso judicial contra la sociedad urbanizadora Cala Mata, S.A.

El juez ha calificado la actuación del grupo gobernante «de temeraria a los efectos de la imposición de las costas del juicio».

¿Hasta qué punto el pueblo ha de ser responsable de la actuación de sus gobernantes?

¿Votar «Independents» o a sus aliados en coalición significa, en realidad, estar de acuerdo con todas y cada una de sus decisiones, temerarias o no?

La Justicia, ¿no debería imponer las sanciones a los responsables directos de la infracción, en lugar de sancionar a toda una población? Y de no ser así, un alcalde de sobras solvente, con dedicación exclusiva que le permite estudiar concienzudamente todas sus actuaciones y responsabilizarse por completo de sus posibles errores, ¿no debería tener la suficiente decencia como para costear de su bolsillo las sanciones de las que única

y exclusivamente él es el responsable?

Las respuestas a estas preguntas se las dejo en sus conciencias. Duerman Uds. tranquilos, que yo lo sigo haciendo y continuaré.

CURSO 91-92

La mayoría de los padres de alumnos del Instituto coinciden en una rotunda queja: las ausencias tan largas como repetitivas del profesorado. Si los alumnos deben presentar un justificante de falta de asistencia, bajo amenaza de que varias faltas pueden conducir a la expulsión, ¿por qué el profesorado no se ataña a las mismas consecuencias? La dirección del Instituto, más que explicaciones, debería aportar soluciones. Las notas en junio, no engañan. El tanto por ciento suspenso es demasiado elevado como para que toda la culpa la tengan los alumnos o el Ministerio. Las haban se cuecen aquí y no en Madrid.

EL RECÓ DEL POETA

Miquel Roig Adrover, és cunyat de l'amo en Josep de Carroça i d'en Guillem Roig.

Excorresponsal del periòdic «Balears» i autor d'una Història de Campos.

Popularíssim campanater, fou amic coral de Maria Antònia Salvà i del P. Rafel Ginard Bauçà.

La seva nissaga és conegudíssima per l'enginy empíric en l'art d'alta pastisseria, famosa arreu Mallorca com a «Ca'n Lluís», sinònim de prosàpia.

Des de sempre, i xano xano, la pàtina de la seva Vila li ha anat crostaperant el seu corbam fins a cubrir-lo per complet.

Un jorn venturós, na Maria Cladera, de Carroça, li tibà els filats canònics i ja el tenim dins el sac matrimonial.

Al poema que us servim ara mateix, hi trobareu l'èpica de Costa i Llobera ensucrada de tendres melangies Salvanianes.

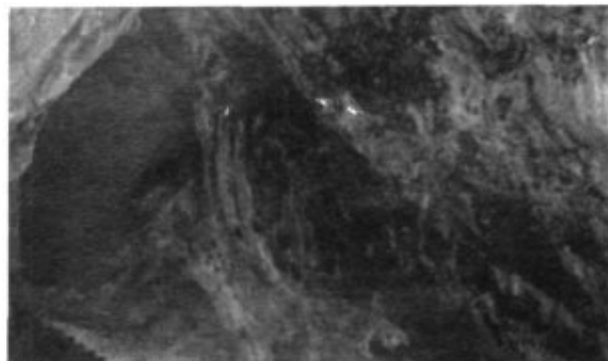
A LES COVES D'ARTÀ

Sota d'un bes lleuger del mar d'Ulises,
bressolant-se indolent l'aigua verdosa,
el besllum de l'atzur, tiny la contrada
d'argent i pedreria.

Perennal la tendror del pí balsàmic
engrònsant harmoniós la verda testa,
ressó cadenciós d'auells cantaires
refilant d'alt la branca.

Alta la grada, engolint la boca
de l'ampla cova, on Melasigeni,
deixà oblidada la preuada lira,
honor excels de Grècia.

¿Morada de Proteu tal volta fores,
quan dormia al soroll i ambat de l'ona,
després de vigilar amb zel com d'Argos,
de Neptú, lleugers guardes?

Antre de Polifem i llurs ovelles?
vingué a ta recé el prudent Ulises
quan deixa'amb atropell l'Àfrica immensa,
empés vers la Sicília?

Sales grandioses que l'arquitectura
juga sens cànons amb el marbre indòcil,
teixint albures i bastint columnes,
plorant tàcita l'aigua.

Vestíbuls d'Alighieri i de l'Eneida,
altars de Nibelungs i Nuredduna,
foscor esgarriant, on el silenci
dona calfreds a l'ànima.

Jamai natura ha cisellat tan dòlça
un bosc de pedra, ric de filigranes,
que les columnes, irrisants, augustes,
dringasen argentines.

Tot és gran a dins tu, l'onix i el marbre,
ideals visions de pantèisme,
estalactites degotant eternes
figures escultòriques.

Caverna fosca sens un raig de flama,
sorprens mon esperit i el cor t'adora,
ets la beutat, el goig i l'harmonia
de nostra noble terra.

Carrossa, autumne de 1946.

MIQUEL ROIG ADROVER

VIATGE

4

Tens una cara refrantària
que ho exclou tot,
perquè el que per a ella compta
és el que hi ha dedins,
i no el que hi ha defora.
Els plecs dels morros,
la particular disposició del nas,
el paisatge irrepètible
de les entrades del front,
t'expressen tan immediatament,
que ningú
no s'atreveiria a aficar-s'hi;
gairebé sembla pornogràfic.
He d'afegir, amic,
que aquesta cara teva
no sols és refractària,
sinó també opaca:
t'expressa solament a tu,
però no expressa res;
s'hi veu una pell tota adequada i insensible,
tihant,
sense paraules.

Quan arribes de la feina,
transites per l'escala
com una ombra
posada entre parèntesis;
i en obrir la porta,
dispost a besar
sense problemes
i amb harmonia
la dona i els fills,
obris la boca
al consabut somriure casolà:
cerques,
en un afany secret,
el tebi goig diari
del retorn de la sang
als caus més segurs.

En els teus ulls
no es veuen camins;
sembla que de sobte
s'hi haguessin esborrat
i tu romanguessis
tancat a tot record.

*Als companys d'Artà que, devers els anys 45
a 50, començaven, un darrera l'altre, a fer de
manobre.*

Mentres els nins,
minuciosos,
fan el que han de fer sens falta,
tu et dones una dutxa
per a després compondre,
cada un al seu lloc
i amb el xandal
multicolor i anònim
—comprat
al mercat dels dijous—,
el quadre precís
de la família humana.
Serà com si haguessiu de donar,
tots a tots
i en el recer
del vostre pis
—meticulós i ja quasi pagat—,
rodó compte de la vida.

Els dibuixos animats
provocaran en tu
un esguard submis i paternal,
i els concursos
imposaran a tots
una serietat
consolidada i bel·ligerant.

A vegades
et mires els nins
amb un altre aire
—a vegades t'invadeix un humor rar—,
i llavors et trobes sempre,
al fons del teu esguard,
amb un aleteig inquietant,
també opac.

Tens sobtats arrauxaments
—com a forces dormides
que percebessin una emergència—,
desitjosos d'escampar,
sobre els baixos més dubtosos de la família,
un to animós:
llavors t'endús tothom
a sopar
fora de casa.

SEBASTIÀ MESQUIDA

(Continuarà)

COSES D'ALLÀ DALT

Conten que Sant Pere un dia
li digué a un altre sant
que un bon favor li faria
si guardàs sa porteria
mentre sortia un instant.

—I això, Pere, com se fa?
demanà a n'el porté etern;
—Dons homo, està ben clar:
a n'els bons deixas entrar
i els altres, cap a l'infern.

—I com podré destriar
quan es presentin les ànimes
quines puc deixar passar
i quines he d'enviar
abaix, a ne'l vall de llàgrimes?

—Te he posat unes tauletes
a cada costat de's Portal;
a una hi ha una maleta
carregada de pessetes;
a s'altre: rosari i Misal.

—Tú els hi dones a escollir
i ells ja te ferán es joc
perque puguis decidir:
Misal i rosari: aquí,
maleta: cap a n'es foc.

I després de tancar es trato
se'n va tranquil i content,
i quan torna es cap d'un rato
el saluda: —Hola xato
que ha vengut molta de gent?

—Feina ni ha haguda una quanta,
no crec que et vengui de nou;
n'han vengut fins a coranta:
vint l'han fet bé, gent molt santa,
i abaix n'he enviat denou.

—I un que me té despistat,
es un cas extraordinari:
va a un i a s'altre costat
i amb un moment ha agafat
misal, maleta i rosari.

—Jo feré lo que pertany
amb aquest que a tú te sobra
però no el trobis extrany
que això està de moda enguany:
en dou ser un altre de s'Obra!

EL SANT PERE

CENTRE COMERCIAL

JONC

SABATERIA I VIRMERIA

ENCÍS

PERFUMERIA I LLENCERIA

C/. Gran Via, 2
Tel. 83 50 66
ARTA

BOUTIQUE

SEDUM

DISTINCIÓ UNISEX

NADONS

BOUTIQUE INFANTIL

NO EM DIGUEU QUE HA ESTAT UN DESCUIT

1) Un descuit o fet a posta?...

Jo no sé com 'gafar-hó;
ja em direu si tenc raó,
perquè quedar bé poc costa;
però quan són durs de crosta,
és molt mal d'entendrer-hó.

2) És un mal que ja és molt crònic.

Parlant de sa democràcia,
medicament sa «farmàcia»
gens no en té per aquest còlic;
i és que es llistat telefònic
ha caigut massa en desgràcia.

3) Vos vull donar entenent

que la llista de La Sala,
fent veure que la regala
—i la paga el contribuent—
és bastant, molt, deficient,
i no es pot vestir de gala.

4) A sa llista d'entitats

culturals i esportives,
coses significatives
i de bones qualitats
han deixat, quins disbarats!
Són: persones agressives!

5) Els TELÈFONS D'INTERÉS

els du sa contraportada;
tampoc queda detallada,
no el volen, i és per «demés»,
propaganda n'hi fan més
si no està gens anunciada.

6) Perquè dóna mala vida

a sa «SEVA PREDILECTA»,
tant i tant, sí, les afecta
que a posta l'han suprimida
d'es llistat; pareix mentida
fer cosa tan incorrecta.

7) Crec que una busca dins s'ull

no molestaria tant,
però passant-los davant,
'vien de fer qualche embull,
amb silenci, fora trui,
fent es paper d'ignorant.

Artà, juny 1992

8) Honorable cavaller,
que dirigiu SA CULTURA:
tal vegada, per ventura,
vos han fet fer es mal paper.
Si ara heu poguéssu refer,
li daríeu compostura.

9) Una cosa que és de tots
no se pot discriminar.
Democràcia diu Artà
falta, i a posta hi ha rots;
si tu calles i te'n fots,
prest te voldran trepitjar.

10) Tenen tanta comandera,
se'n foten de fer mals-papers;
volen poble de progrés,
i en coses queden darrera.
Si sa dictadura impera,
congeniar és per «demés».

11) Me pareix que m'he explicat;
sense anomenar cap peça,
acabaré ben de pressa.
Es bot molt baix heu pegat,
deficient es llistat,
l'heu fet ben a la travessa.

12) 'sent gent tan capacitada,
no vos toca «patinar»;
i es sobre rectificar
és de persona, ai!, honrada;
crec cert que una altra vegada
això no vos passarà.

13) Es pecar d'hipocresia
sol donar mal resultat;
i voltres hi heu pecat,
conscients, fora mania.
Una cosa amb simpatia
que vol es poble, heu llevat.

14) Confreres: preniu candela,
ja basta de fer «judeus».
Caminant, s'ha d'alçar els peus;
tot bon cavaller, trevela.
Ja vos han vist bé sa tela,
i es despreci no té preus.

ANTONI GINARD CANTÓ, àlies Butler.

Perruqueria
UNISEX
tractament d'UVA

Obert cada dia
manco els
dilluns

C/. Gran Vía de la Constitució, 64 (Cantó Jaume III)
Tel. 83 63 82 - ARTA

USCHI I BEL

Dos amics

El dia dos de juny de mil nou-cents noranta dos, fou un dels dies de més felicitat per a mi: vaig tenir la avinentesa de poder gaudir de la suau companyia de dos bons amics artanencs, un dels quals mai no havia vist i ja frissava d'abraçar: en Pere Ginard Ferrer, d'Artà, i en Toni Ginard Cantó, glosador d'envejables qualitats humanes i poètiques, que mai deixa de pendre part en vel·lades i actes de la seva especialitat. Ambdós me donaren la sorpresa, molt agradable, de donarme «bon dia» a les nou i mitja des matí, recent arribats del vol-aeri des del aeroport mallorquí de «Son Sant Joan».

Fruits de la nissaga del nostre col·laborador. Antònia Esteva Plovins, envoltada del seu espòs, fill i nora.

Les set hores passades fins el retorn a procedència, les hem vestides d'amical parlament venturós, departint en termes tranquils i constructius, de l'actualitat balear, espanyola i internacional, esquitada i un poc tèrbola per tot arreu, a conseqüència de lo forta que és sa lluentó dels bens materials i dels afanys de protagonisme d'homes egoistes que obliden el just comportament amb els altres moradors d'aquest planeta que fer tan cruelment a una gran massa dels seus habitants entre inundacions, terremotos i maremotos, huracans, tifons, volcans i altres calamitats: també hem visitat l'espaiosa i rica seu de cap a cap, tan somrient i composta, la mola imponent del Consistori, els palaus grandiosos de Ca's Comte, Ca'n Salord, Ca'n Saura, Ca'n Vivó i Ca's Duc i contemplant amb delectació les nombroses embarcacions balancetjant-se ritmicament dintre la petita badia que temps enrera donava estatge segur a barcos de «La

Trasmediterrànea», que feien la travesia entre Mallorca i Ciutadella setmanalment.

Després de donar compte d'un acceptable dinar a un hotel dels molts existents que no tenen per objectiu buidar butxaques de visitants, i després de que en Pere i en Toni dugueren a terme visitar uns familiars artanencs residents aquí, ja en la quietud de la llar on visc des del any 36, varem tocar de passada diferents extrems apolítics, destacant dues personalitats un poc especials que deixaren impronta en el quefer dels artanencs del segle que va cap al seu final: En Guiem Bujosa Ripoll, l'homo actiu per excel·lència i En Joan Riera Garau, es saig Bolló, sogre del barber erradicat al cap de cantó del estret i curt carrer on vivia el meu admirat prócer D. Miquel Oleo Sureda, Ca'n Llucià Vell de Na Calafata, topant a l'ampla plaça del Trespolet. Dit artanenc Bolló era funcionari de l'Ajuntament amb el càrrec de Saig i de vegades tenia una serreta fora de temps que donava un sentit diferent a les crides que feia sobre al vecindari de part del senyor batle. En citaré una: «De part del senyor batle es fa sobre —després d'un llarg repiqueix de tambor— que s'ha perdut una famella... (aquí una returada) niquejada d'auto i es qui la trobi i la vulgui tornar, serà ben gratificat».

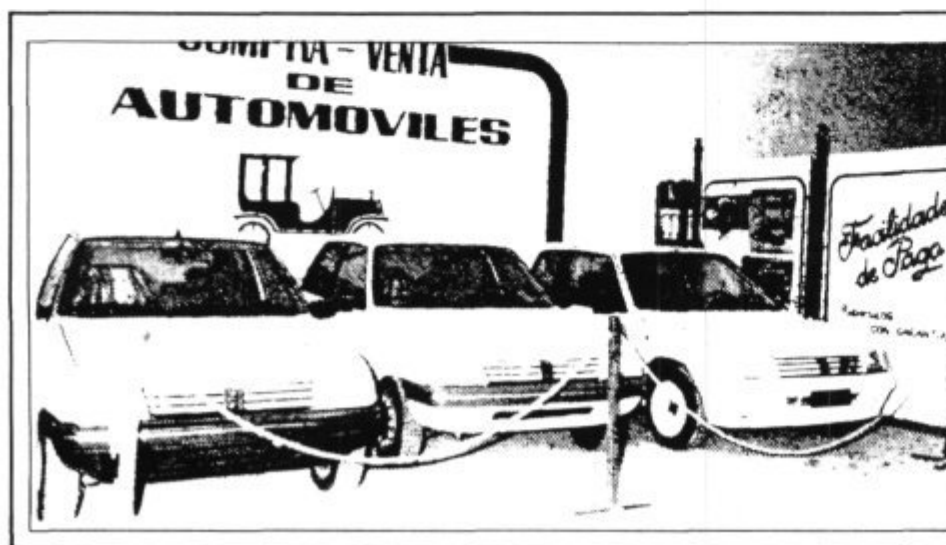
En sé una d'altre, que vaig comptar als amics anomenats, però me la reserv perquè és, tal vegada, massa plena de «gràcia».

PERE ESTEVA SANCHO

Ciutadella, juny 1992

DITES DE MALLORCA

- 1) Vols que et diga, Joan Creu!
- 2) I mentrestant, Mestre Joan, escriviu!
- 3) Mos han mort es porc en divendres!
- 4) Més content que un Pasco!
- 5) Ja té, va dir En Trompa!
- 6) Fa un dia com una pruna.
- 7) Té més coratge que En Moreu.
- 8) Tretze, escorxa es gat i menjat es fetge!
- 9) Fa un dia com una corema!
- 10) Que no hi veu En Nofre?

TALLER MECÁNICO MIGUEL GENOVART

Reparaciones en general
Compra y venta de automóviles

de todas las marcas y modelos,
nuevos o usados
Ctra. Sta Margarita
Telf: 83 60 12 ARTÀ (Mallorca)

L'AMO EN JAUME DE SA CALOBRA

Avui vos presentam un home molt popular dins la nostra vila. Conversador alegre i divertit. El treim a rotlo, a les nostres pàgines. Es tracta, com hem anunciat més amunt, de l'amo en Jaume Tous Jaume, de SA CALOBRA (la d'Artà, no la d'Escorca), fill d'Andreu Tous Gelabert, àlies de S'Aigo, i de Francisca Jaume Gayà, de Ca'n Jan.

Mestre Andreu es casà, en primeres nupcies, l'any 1904, amb la mestressa Francisca. Tengueren dos fills: En Jaume (8-2-1906) i En Toni (8-2-1909). Morta la primera dona, es tornà casar. I ho va fer amb na Joana Domenge, àlies de Ca N'Aulesa (el poble transforma el llinatge noble OLEZA en Aulesa) de Manacor. Era coneguda també per Sa Madoneta. El casament fou l'any 1915.

Deixem, emperò, que ens ho expliqui l'esmentat l'amo en Jaume:

«Vaig perdre ma mare quan jo tenia quatre anys, i me'n vaig anar amb uns concos a Sa Calobra. De llavors ençà, sempre he estat En Jaume de Sa Calobra, i vaig continuar estant allà, 30 anys. Allà me vaig casar a n'cs 26, amb na Magdalena Perelló Ferragut, a) Porra. De casats estàrem 6 anys allà, amb sos concos i sa tia. As cap de deu mesos, manco dos dies, varem tenir es primer infant, un nin que va néixer mort. Després, as cap de 16 mesos, tenguermes es segon infant: Na Francisca. Després mos n'anarem a Son Catiu de N'Eloi. Hi estàrem 27 anys, i estant allà tenguermes es tercer infant: Na Maria. D'allà mos n'anarem a Sa Carbona de Ses Romeres. Amb Ses Romeres només hi vàrem estar 2 anys i mig, poc més o manco. Llavors ho comprà En Tomeu «Balaguer», i amb en Tomeu continuarem devers 3 anys tenguent-ho a mitges. Com que jo i sa dona ja cobravem de sa veiesa, vaig seguir anant allà com a d'ajudant, devers 16 anys, i a devers es 16 anys, vaig dir: —Tomeu, jo m'agrada molt es venir, però tu veus que jo ja no puc fer feina. Ell me va dir: —m'ho compren—. Si era de tu ho vendria —li vaig dir jo— perquè només te diré jo sa meua intenció: tu veus que sa teua fia només ve dos pics en s'any: as temps d'aubercocs verds i per ses

matances, i si era de tu ho vendria, perquè amb sos dobbers fan cueres.

Som estat sempre un homo popular, tant amb sos joves com amb sos veis, perquè sempre anava de *païassades* i els feia riure a tots. Quan tenia 18 anys, vaig comprar sa guitarra i vaig seguir cantant i sonant p'es balls. No vaig esser un guitarrer en desmesia, però vaig seguir tocant fins a devers es 22 anys. Sa primera vegada que vaig cantar, tenia 12 anys, a n'es Serral d'Es Butlo. Per ses messes d'es batre, jo tocava damunt s'era. Tenia una veu na-

*«Na Rotja n'és bona mula,
ja m'ho ha dit es senyor,
que es trebai que te millor
que en dir-li: arri!, s'atura.*

*Si vols esser bona oguera,
has d'aprendre de siular,
i en s'estiu podràs guanyar
bones messes damunt s'era.*

*Es segadors de Son Mir,
enguany guanyaran bon preu;
com un sega, s'altre jeu,
i en s'anit varen fugir.*

*Si teniu s'aigo estil·lada,
cercau-la de degotís;
en es camp de Sant Lluís,
fa garba per corturada.*

*En acabar de segar
s'escarada de Son Mora,
hi haurà figa aubacora
amb uns crivells com sa mà.*

Jo —és l'amo en Jaume el qui segueix cantant— tant cantava «jotes», com «fandanguillos», com «rumbes». I mai vaig dur una «petrenció»; surtia lo que surtia:

*«Si tenia la dicha
que tiene el gallo,
en medio de la plaza
cantaría yo».*

Saps que m'en tragueren de semblances: a n'en Molina, a n'en Manolo Escobar...

L'amo en Jaume té moltes coses per a contar. Dins l'estudi de Sa Muntanyeta (d'Es Pai d'En Sales), ha anat recordant i explicant tota la seva història. Un home bo, de cap a peus, que passa moltes hores del dia pel Club de la Tercera Edat i pels jardins de Na Batlessa, amb els seus companys.

tural i mai vaig estar arreguiat. Me sentien d'un quilometro lluny o dos. Una vegada que anava a jornal a Ca'n Gustí de Ses Terres, son pare me digué: —«Tu no hauries de cantar mai. —Per què? —Perque me fas perdre feina. Tothom s'aturava a escoltar-me. Un dia tocava damunt s'era de Son Catiu de n'Eloi, i d'Es Pujols de Ca l'amo En Toni Terres, me sentien de pla en pla, i de Ses Corbaies també. Cantava cançons com aquestes:

SES NOCES DE NA CATALINETA

Es jai Melis, aquell de sa cançó:

*«¿Coneixieu es jai Melis,
que feia d'empaltador?
Va empaltar un garbaió
damunt es Coll d'Es Racó
que feia figues «siscelis».*

Un dia, devers Sa Costa d'En Capet, troba l'amo en Prebe...

*«¿Saps què em va dir l'amo en Prebe,
quan m'ensenyà de segar?
Que entre sa terra i sa mà,
sa fauça sempre hi ha de quebre».*

I li digué:

—Com va, Prebe?

—De primera bona; i tu?

—A mi me va molt bé; no em queix de res.

—Dissabte passat, vaig topar En Moreu i me digué que Na Catalineta, aquella que plorava perquè volia un vestit nou, se casa.

—I amb a qui se casa, Prebe?

—Amb En Pere Joan, un qui viu prop de ca ella, i és molt polit.

—Supòs que faran unes bones nocés!

—Jo ho diria... I lo cert és, segons En Moreu, que hi haurà un «safrester» de convidats.

—A mi no m'ho han fet a sebre!

—Ni a mi tampoc, però m'han dit que seran molts.

—Això va bé, que siguin molts, i riuran!

—¿No saps, Melis, aquella cançó que va fer Na Catalineta d'En Pere Joan?

—Quina?

*—«En Pere Joan, mu mare,
una música em va fer;
la'm vaig escoltar tan bé,
que sé ses cançons encara».*

—No la sabia.

—Aqueixa cançó la va fer quan començaven a festejar, perquè En Pere Joan amb sa guiterra, li va fer una serenata, i ella després, d'es cap d'un raig de dies, va fer aqueixa cançó.

—Ara que anomenam en Pere Joan, me recorda una cançó que em digué l'amo en Quel d'Es Carbonells, que em cridà s'atenció:

*«Tots som fiis del pare Adan
i de nostra mare Eva,
«menos» en Pere Joan,
que és fii de madò Mateva».*

Io de dins ca nostra sentia aquests dos jais que s'escoblejaven sobre na Catalineta i en Pere Joan, i dues setmanes més tard vaig sebre lo de ses nocés, perquè un nocer m'ho contà tot, i vos puc dir que foren unes nocés de pinyol vermell: arròs sec amb moltes tallades, gall rostit, porcella, tortada, robíols, fruita i suc, i perquè hi cabessin tots, anaren a fer es berenar a unes cases grans de foravila, perquè, segons em digué aquest nocer, passaven es cent convidats d'un bon bocí. Com què aquest nocer no li venia a una estona i xerrava pels colzos, me contà moltes coses més, i tant arribà a allargar, que jo li vaig haver de dir que no podia estar pus,

i m'en vaig anar.

Entre moltes altres coses, me digué aquesta:

*«Es dia que em vaig casar,
vaig fer faves escaldines;
com les vaig tenir bollides,
qui les vaig voler trempar,
s'oli va esser a s'olivar,
i sa sal a Can Catlar
i es vinagre a ses vinyes».*

EN PERE D'ES CAPAMUNT

DÈCIMES DESBARATADES

Un cavall de Sa Porrassa
i una cigala d'Orient
duien, un dia de vent,
ses cases de S'Allapassa.
Un dragó de S'Aranjassa,
un dia de fred i pluja,
collia 'metles a Búger
amb un gri i una formiga,
i un «coní» de sa garriga,
de sa «veies» tengué puja.

Un porc de Cala Rajada
se assolellava a Son Moll,
perquè dos bocs de Son Coll
feien llatra a Na Forcada.
Un caragol i una pada
dimecres, tots entonats,
se'n dugueren Es Pelats
a «Aló» a córrer la gandaina,
i Es Palau de S'Almudaina
a Cadis feia gelats.

Un llimac fa ver un plat dolç,
i tot el món en menjà
de macs de Banyalbufar
i granets d'arena molts;
damunt hi posà sa pols
de Sa Carretera Nova;
va brufar amb suc de garrova,
i tothom quedà content,
i un moscard dins es torrent
cosia llatra de bova.

ES PORQUERET DE SA PELLISSA

HISTORIAL DEL CLUB DEPORTIVO ARTÀ

escrito y recopilado por JAUME CASELLAS FLAQUER

FASE FINAL

1 Jun. Bosch	Artà,	4	Collerense,	2	Pérez (2), Sastre, Tano
8 Jun. Fiol	Murense,	4	Artà,	1	Piris
15 Jun. Mestre	Artà,	1	Vulcania,	1	Tano
22 Jun. Pons	Collerense,	1	Artà,	0	
29 Jun. Llinás	Artà,	3	Murense,	1	Pérez, Truyols, Sastre
6 Jul. Florit	Vulcania,	1	Artà,	0	

CLASIFICACION

Collerense,	9 puntos
Vulcania,	6 »
Artà	5 »
Murense	4 »

Fiestas «Sant Salvador» 1946

4 Agosto
Artà, 2 Murense, 1

6 Agosto
Artà, 1 Poblense, 3 (1)

1947

6 Agosto
Artà, 3 Escolar, 2 (1)

7 Agosto
Artà, 2 Llosetense, 1

(1) Copa Ayuntamiento.

DE PIE: Giménez - Ferrer - J. Ginard - Salord - Homar y Taro.

ARRODILLADOS: Pérez - Sastre - Truyols - Servera y Tano.

A la izquierda de la foto Juan Llinás Canet, «Cheret», uno de los jugadores pioneros del Club, no alcanzó a jugar en el histórico descampado de «Bellpuig», pero estuvo en un tris de hacerlo. Valiente, rápido, de regate corto y seco, y casi infalible en los lanzamientos de penaltys, desde sus mismos inicios se erigió en uno de los jugadores emblemáticos y más queridos de la afición artanense. En mayo de la temporada que comentamos sufrió fractura de una pierna, desgracia de la que se sobrepuso merced a su indomable pundonor y sacrificio lo que le llevó a una rápida recuperación y a otra reedición de éxitos anteriores.

En el grabado le vemos posando junto al buenazo de Sebastián Massanet, «En Morellet», que como futbolista fue un compendio de abnegación, voluntad y entrega, sentados en las gradas de «Ses Pesqueres», aguardando el comienzo de un partido con el J. Buñola, que significaría el ascenso a primera preterente.

Ambos murieron en la plenitud de sus vidas pero su recuerdo permanece intacto en la memoria de los viejos aficionados.

TEMPORADA 1947-48

Los constantes y cada vez mayores éxitos que se venían cosechando habían creado un clima de auténtico entusiasmo y desbordante optimismo. Se procedió al fichaje de jugadores de constatada valía que confirmaron sobre el terreno de juego las esperanzas que en ellos se habían depositado y que llevaron al club a alcanzar cotas realmente insospechadas. En el lógico trasiego directivo se registraron las altas de Jorge Vicens, Antonio Gili y Juan Ginard Cantó.

CAMPEONATO DE BALEARES DE SEGUNDA REGIONAL

GRUPO PUEBLOS

JUGADORES: Atanasio, Sureda, Patro, Prats, Moragues, Bordoy, Servera, Crespi, Sastre, Ramos, Nadal, Colín, Tano, Camps, Salord, Leyda, J. Ginard y J.Piris.

28 S.	Fuentes	Llosetense,	1	Artà,	4	Crespi, Sastre, Ramos, Servera
5 O.	Ripoll S.	Artà,	6	Serverense,	1	Ramos (2), Moragues, Bordoy, Servera y Tano
26 O.	Tous	Artà,	3	Porreras,	1	Patro (2), Crespi
2 N.	Martorell	Murense,	4	Artà,	2	Sastre, Bordoy
9 N.	Fiol	Artà,	3	Felanitx,	0	Crespi (2), Sastre
16 N.	López	San Juan,	3	Artà,	2	Crespi, Leyda
23 N.	Fuentes	Artà,	3	Binisalem,	1	Bordoy, Patro, Servera
30 N.	Borrás	Artà,	2	Llosetense,	0	Sastre, Tano
7 D.	Salom	Serverense,	0	Artà,	2	Leyda, Sastre
14 D.	Ripoll B.	Artà,	1	Montuiri,	0	Bordoy
28 D.	Martorell	Porreras,	1	Artà,	0	
4 E.	Tous	Artà,	3	Murense,	0	Bordoy, Sastre, Tano
6 E.	Font	Montuiri,	5	Artà,	2	Servera (2)
11 E.	Fiol	Felanitx,	0	Artà,	2	Nadal (2)
18 E.	Fiol	Artà,	2	San Juan,	0	Servera, Salord
25 E.	Comas	Binisalem,	4	Artà,	1	Bordoy

CLASIFICACION

Binisalem,	22 puntos
Artà,	22 »
Murense,	21 »
San Juan,	20 »
Montuiri,	15 »

Llosetense,	13 »
Porreras,	11 »
Felanitx,	9 »
Serverense,	6 » (1)

(1) Figura con penalización de puntos por incomparecencias.

Juan Servera Quetglas, nació para ser un «crak» del fútbol. Su toque de balón, su visión del juego, su indiscutible calidad, le catapultaron al podium de privilegiados. Con este tarro de esencias no extraña que se erigiese en el líder del equipo y en el ídolo de la afición. No

X

le faltaron proposiciones para encumbrarse en categorías superiores pero su destino no apuntaba hacia el clamor de los estadios sino a la intrincada senda del mundo empresarial y de los negocios.

«En Juan de S'Hotel», como era

unánimemente conocido, fue un jugador carismático y que siempre contó con el cariño y admiración de los aficionados. En su «curriculum», aún fulgen otros baldones: socio, jugador, capitán de equipo y secretario fundacional del Club.

FASE FINAL

1 F.	Ripoll S.	Vulcania,	2	Artà,	2	Bordoy, Servera
8 F.	Borrás	Collerense,	3	Artà,	1	Nadal
15 F.	Bosch	Artà,	3	Binisalem,	0	Crespí, Sastre, Nadal
22 F.	Llinás	Artà,	3	Vulcania,	1	Nadal (2), Moragues
7 M.	Martorell	Artà,	6	Collerense,	1	Sastre (2), Ramos (2), Nadal, Bordoy
14 M.	Florit	Binisalem,	2	Artà,	2	Ramos (2)

Sastre y Ramos máximos goleadores de la temporada.

CLASIFICACION

Artà,	8 puntos
Vulcania	7 »
Binisalem,	6 »
Collerense,	3 »

Formación del C.D. Artà, compuesta por Servera, Prats, Patro, Moragues, Nadal, Atanasio, Crespí, Sastre, Ramos, Bordoy y Camps, que se proclamó campeón en las tres competiciones en que participó y consiguió la gesta de no ceder un solo punto en el campo de «Es Cos», en el transcurso de la temporada.

Los aficionados reciben a los campeones frente al local social.

El Alcalde Sr. Sard acompañado del capitán Servera felicita a los jugadores. Patro, Bordoy, Crespí y Sastre en la foto.

AÑO 1948

Visto el fuerte incremento de clubs participantes, el ente federativo, decidió ampliar el número de equipos de las respectivas categorías. Así, los seis primeros clasificados en el campeonato de segunda regional, pasaron a disputar la «Liga Mallorca» de la máxima categoría.

LIGA MALLORCA - PRIMERA REGIONAL

GRUPO PUEBLOS

19 M. Torres	Artà,	4	Manacor,	0	Patro, Bordoy, Ramos, Nadal
21 M. Tous	Artà,	2	San Juan,	1	Sastre (2)
28 M. Tous	Montuiri,	1	Artà,	0	
4 A. Florit	Artà,	4	Murense,	1	Ramos (3), Bordoy
11 A. Mestre	Binisalem,	2	Artà,	2	Crespí, Ramos
18 A. Fuentes	San Juan,	3	Artà,	3	Ramos (2), Sastre
25 A. López	Artà,	3	España,	1	Ramos (2), Sastre
2 M. Ripoll B.	Sóller,	1	Artà,	4	Ramos (2), Sastre (2)
6 M. Ripoll S.	Artà,	2	Poblense,	0,	Nadal, Ramos
9 M. Martorell	Artà,	4	Binisalem,	2	Ramos (2), Sastre, Servera
16 M. Borrás	Llosetense,	1	Artà,	0	
23 M. Bosch	Manacor,	1	Artà,	1	Bordoy
30 M. Comas	Artà,	3	Montuiri,	1	Ramos, Bordoy, Salord
6 Jun. Bosch	Murense,	5	Artà,	2	Patro, Colín
13 Jun. Salom	España,	1	Artà,	0	
20 Jun. Ripoll B.	Artà,	3	Sóller,	0	Salord (2), Ramos
27 Jun. Bosch	Poblense,	2	Artà,	2	Crespí, Bordoy
4 Jul. Font	Artà,	1	Llosetense,	0	Servera

CLASIFICACION

Artà,	24 puntos
Poblense,	23 »
Murense,	22 »
España,	21 »
San Juan,	20 »
Manacor,	19 »
Montuiri,	16 »
Binisalem,	15 »
Llosetense,	13 »
Sóller,	6 »

Jugadores artanenses que tuvieron participación en la más brillante campaña de la historia de la entidad.

TANO

GINARD

SALORD

SUREDA

SERVERA

PIRIS

Carta oberta al Sr. Àngel Colom. Secretari general d'ERC

VOLEM COMANDAR A CA NOSTRA

Benvolgut Sr.:

El passat cap de setmana vostè va ésser reelegit Secretari General d'Esquerra Republicana de Catalunya en el seu 18è Congrés, per la qual cosa el vull felicitar.

Una novetat important del mateix, que ens afecta als illencs, és que s'ha aprovat una modificació dels antics Estatuts de 1931 per eixamplar l'àmbit del partit al que vostès nomenen Països Catalans.

Per primera vegada un partit català, el seu, es vol implantar a les Illes Balears i ho vol fer per aconseguir la promulgació de la República de Catalunya. Avui es troba a Mallorca per a fer feina per això.

A diferència del seu antic correlegionari Francesc Macià que va proclamar la República Catalana el 14 d'abril de 1931, i que havia d'estar constituïda per les quatre províncies que integren el Principat, el seu partit vol ara una República de Catalunya en la qual s'han d'integrar les Illes Balears.

No serà qui suscriu qui li negui el dret a què ERC pretengui fer-se amb un lloc a la política illenca perquè tothom pot defensar les idees que vulgui, sempre i quan ho faci per mitjans democràtics.

D'altra banda no tenc cap dubte de què l'expansionisme del seu partit li pot donar beneficis electorals al Principat perquè aquest projecte de «Gran Catalunya» que propugna pot atreure a una part de la societat catalana, especialment a la gent jove.

Però per cert, Sr. Colom, quins serien els avantatges per a nosaltres de convertir-mos en ciutadans de Catalunya?

Quina seria, si m'ho pot dir, la capital de la República?

A UIM pensam que, en plena decadència dels Estats-nació, crear-ne un de nou no té sentit, però en cas de voler l'independència, no seria millor demanar-la per a nosaltres tot sols? Posats a escollir, no ens governariem millor nosaltres mateixos?

Francament Sr. Colom, crec que té ben difícil de convèncer als meus conciutadans de què som catalans a les Illes Balears. No em preocupa els vots que puguí obtenir ERC a la meua terra.

Però el que sí me preocupa són els efectes negatius que la seva poció pot provocar en el panorama socio-polític balear.

Fins ara hem tengut un menú centralista: el PP i el PSOE són les dues cares del mateix. A partir d'ara ja es podrà escollir entre el centralisme de Madrid i el de Barcelona. A partir d'ara s'oferirà a l'electorat un centralisme a la carta.

El perill està en què la presència d'ERC aquí pot provocar una ona d'anticatalanisme de conseqüències molt negatives per als pobles illencs.

En primer lloc ha de saber Sr. Colom que desgraciadament tenim un nivell d'autogovern que està molt enfora d'arribar al que des de 1980 gaudeix Catalunya. L'esperança d'aconseguir un Estatut d'Autonomia digne passa perquè qualque dia hi hagi Diputats nacionalistes a Madrid i perquè les forces nacionalistes illenques siguin decisives per a governar les Illes Balears. Idò bé, la por al catalanisme pot reforçar les opcions estatalistes. Mal negoci per a nosaltres.

En segon lloc, Sr. Colom, sàpiga que aprop d'un terç de les sis-centes mil persones que vivim a Mallorca són de parla castellana. L'objectiu d'UIM és que en una generació,

tots els mallorquins parlem el mallorquí i escriguem en català, és a dir, que tothom estigui integrat en una societat culta i de forta personalitat, que per cert, per ésser forta ha d'ésser diferenciada de qualsevol altra. Doncs bé, l'expansionisme d'ERC pot polititzar les qüestions lingüístiques i fer créixer la fòbia cap a la cultura en llengua catalana i a l'aprenentatge d'aquesta.

En definitiva aquest projecte catalanitzador pot provocar el segregacionisme en els nostres pobles.

Per tot això, encara que el seu partit té tot el dret a venir, sàpiga que des de l'òptica del nacionalisme balear, és una mala notícia.

Per a l'autorealització dels pobles mallorquí, menorquí, eivissenc i formenterès és molt més constructiva que la seva, la política de la Generalitat de Catalunya, comandada per Convergència i Unió, quan intenta separar la llengua de la política al afirmar una publicació oficial apareguda fa alguns mesos: «Avui dia, les diverses varietats de la llengua catalana es parlen al País Valencià, a les Illes Balears, a Andorra, a les comarques de la Catalunya Nord, a la Franja d'Aragó i a la ciutat de l'Alguer, a l'illa de Sardenya. Tots aquests territoris, juntament amb el Principat, constitueixen els països de llengua catalana, on viuen uns deu milions de persones.

Fixi's bé Sr. Colom que es parla de «països de llengua catalana» i no es parla de «Països Catalans». Si ha hagut gent que creia que aquest darrer concepte era estrictament cultural i no polític, el seu partit amb vostè al cap, han posat de relleu el contrari.

També és molt més constructiva per a nosaltres la posició de Jordi Pujol quan diu: «Catalunya és una nació» i es refereix al Principat, o també la de Tàrradellas quan, en 1978, va dir a Palma que els Països Catalans eren Barcelona, Tarragona, Lleida i Girona.

Sr. Colom, supòs que no li agradaria com a nacionalista català, que aquells que no es senten catalans per damunt de tot, governassin Catalunya. Vostès, els catalans, volen comandar a ca seva.

No s'estrany idò que els que creim en un nacionalisme balear no volgüem que ningú dels que no es senten mallorquins per damunt de tot governin Mallorca, ni que els que no es senten illencs ho facin amb les Illes Balears.

Desgraciadament estam encara molt enrera. Ara, el nostre futur es decideix, en gran part, a Madrid. El nostre objectiu és decidir-ho aquí i vostè ens proposa que, en major o menor mesura, es decideixi a Barcelona.

Francament, no ens interessa. Com diu l'eslògan que en el seu dia va servir de presentació a la Plataforma Cívica per a l'Autogovern: Volem comandar a ca nostra.

Atentament

MIQUEL PASCUAL I AMORÓS

President d'Unió Independent de Mallorca

En Pinxo de Son Recuit

—Pinxo, ja som a s'estiu.

—Reputes quin Juny. Ha fet més mal que una calabruixada. Ennigulat tot lo sant dia. Ses meloneres han agafat cendra, ses patates es mildiu, ses parres «hongos», es blat «negrilla», ses oliveres mascara i sa puta del dimoni ronya. «Amb una paraula...

—Ho veus negre, bergant!

—Per paga es turisme pitjora de cada any. En tots ets hotels i tendes de «souvenirs» tothom està mans plegades i des «paro» o s'atur no hi cobraran ni es baldats.

—Ara entrarem a Europa.

—Es canyissos mos ha entrat a Europa. Pots estar segur que les mos ha entrat de lo més bé. No i s'altra dia a Portugal les hi cantaren clares a n'en Felipe.

—I, qui?

—Aquests dos passarells de França i Alemanya i aquell mussol jove de la Gran... Bretanya. Res de donar-mos més diners. Res d'ajudes. Si teniu picor gratau.

—Ja ho val!

—Se veu que estàs poc «alterat».

—No xerris tan a la puta que el pare Tugores te cridarà s'atenció.

—Mil llamps. Cada un xerra així com pot. Te dic que es torts volen baixos i ara qui vulgui peix s'haurà de banyar es cul.

—És ben segur que mos baldrà amb sa pressió fiscal.

—Amb sa fiscal, amb sa municipal, i amb sa comercial. En pots fer comtes. Ells no s'en llevaran ni una peça de quatre d'es sou, d'ets automòbils, avions, barques i tota la pesca. Però a n'es poble votador, espes i municipal li fotran un vixigar que no el se llevarà tussint. I... paga boig.

—Però aquí, a Artà, tenim un nivell de vida alt, segons diuen els qui comanden.

—Prest sentiràs més d'un gemec. Quan un viu més enllà de ses possibilitats i ets vols allargar més que es llençol no et torbes gaire a mostrar es peus. I te dic que qualcú peixerà un banyista.

—Què vols dir amb això?

—Que mostraran més que ses cuixes.

—Però ara mos donaran ses cases de Betlem.

—Sí! Tot d'una que es batle posi damunt sa taula des notari es permís per urbanitzar.

—Això, mai!

—En Toni Maria deia que per Betlem sols si fan paparrs, i fins ara es G.O.B. no les protegeix a ses paparrs.

—Te penses que es nostre Ajuntament, tan piatós i tan ecologista voldrà espenyar aquella virginitat d'es Canons?

—Idò me pareix que en ses cases feren ets ous enterra. Així m'ho han venut i així ho dic. Ja sabeu que voltros de s'Ajuntament no teniu ni subvenció ni informació.

—Aposta acudim a tu que ets com un cap pare d'es noticiari de Radio Carreró. Sabem que hi ha nirvis per La Sala.

—Punyetes! En Silva i ets seus les marquen bé i les posen nerviosos.

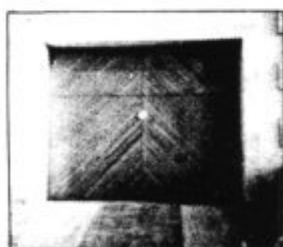
—M'han contat que s'altra dia de pagés En Corona i En Manyà quasi arribaren a ses mans.

—Saps quin «entrego» que feren en Manyà i en Torres. Aquest és es tresorer i no pot ni passarli per sa mollera confeccionar es pressupost que ja ve cuit i torradet p'ets Independents i en Toni és es Regidor d'Urbanisme sense poder fer res.

—S'en cuidarà des Poliesportiu.

—Però ara que s'han acabades ses obres i que no comencen ses de Betlem no té cap feina per la Sala.

—Idò sols són dues màquines de votar.

MONTAJES SERVERA

SOLUCIONES CON GARANTIA
PUERTAS BASCULANTES

MANUALES, AUTOMÁTICOS O CON MANDO A DISTANCIA
CON MACHIMEMBRADO DE MADERA DE NORTE - TEKA - CHAPA PEGASO
MONTADAS EN SU GARAJE CONSTRUCCION
PIDANOS PRESUPUESTO
C/. PEP NOT, 59 — ARTA — TEL. 83 61 31

—Angela Maria! Dues maquinetes votadores, callà i una cordeta pes barbó que quan l'estiren fa dir sí! Te dic que això són entregos.

—Sí, però segons m'han dit que diu en Corona, es una bona creu haver de combatre amb en Toniet.

—I que no creus que ell en deu estar fart d'haver de sufrir en Corona?

—Ah! Idò això deu pareixer «La Malquerida». Tots n'estan farts però s'ha d'aguantar.

—I... meam!

—Bé. Ara venen ses festes i tots es de Sa Comisió podran presumir amb ses dones per ses Berbenes, menjades de sindria i altres actes culturals que organitzen.

—Valdria més anar-hi pagant a ses Berbenes.

—Ara ja no paga ningú. Ho paga tot es poble. I jo pens que a mi me podrian donar lo meu i m'en aniria a divertir-me a un altra lloc.

—Venut!

—T'ho dic tal com «au» m'ho sent.

—Anàrem a Manacor a veure lo d'en Miquel Sarasate.

—Ja està clar que hi vaig anar. Vaig fer-hi una volta, saludar, menjar una mica de coca, beure un glop de cava i d'ellà Moreta.

—Estava plè, segons m'han contat.

—De gent d'Artà estava ple. Manacorins en vaig veure pocs. No es cavallistes. I això que en Miquel ha regalat una estàtua d'un poltro que val ulls per mirar a s'hipòdrom manacorí.

—D: ingràtuts n'està empedregat el cel.

—Hi havia es nostre batle?

—Ès nostre no. Noltros no existim per ell. Es es batle d'ets altres.

—Va anar bé.

—Mel. En Xerafi digué dues paraules. Una senyora molt curra que és sa Presidenta Cultural va inaugurar, pregant a sa mare i a sa dòna d'en Miquel que anassin a sa presidència.

Anarem a Manacor: Reminiscències d'En SARASATE.

—I que no és guapo això?

—Molt.

—Prest l'hauem de veure exposar aquí en en Miquel.

—Per tota Espanya i Europa veuran en Miquel, si no se cansa, deixa anar una mica sa bicicleta i s'ho pren «en serio».

—Alça Curro. No mires prim!

—Mira quina hora t'ho dic. Deixa que es quatre lletraferits s'enterin de lo que es capaç de fer en Miquel i es panxacontents comencin a comprar-li obra. Serà un desfer calça.

—I, sobretot. M'han dit que no té res a veure amb son pare.

—Sa mateixa, és sa mateixa. Ferro i acer inoxidable. Però es cervell és un altre i maldament ses escultures pareix que se facin amb ses mans qui les fa és es cervell.

—Bergant, tu voles amunt.

—Pots pensar. Som un capsigrany de volada curta, però tenc ulls i orelles.

—Molta cara tens tu.

—Sa que fa falta per córrer món i dir ses veritats a qui elena. Ses meves veritats. Però tu ja saps aquella dita socràtica: «Amicus Plato sed magis amica veritas», una cosa així perquè jo no som com en Guerra. Jo es llatí sols el vaig veure pes forro.

—Idò es que només miren es llibre pes forro tenen poca cosa dins sa closca.

—Però, així mateix sé que vol dir.

—Ah! sí?

—En Platon és amic meu però més ho és sa veritat.

—Vivalmón! Quin pinyol!

—Te dic que en Sócrates era un puta homo.

—Ojalá a n'hi hagués molts com ell!

—Vatua el món! No hi hauria «cicuta» abastament per tots.

—Què vol dir en Pere amb aquesta raó?

—Que en es qui diuen sa veritat o les enclaven com a Crist, o les donen verí com a en Sócrates.

—Quin puta món és aqueix.

—I que ho diguis homo. I que ho diguis.

Fàbrica de Licors
Cerveces.
Licors nacionals i estrangers
DES DE 1890
Especialitat en licors mallorquins:
PALO, HERBES DOLCES I SEQUES,
ANIS SEC «LA ESTRELLA DE ARTÀ»

Carrer 31 de Març, 11
Tels. 83 60 38 - 83 62 07
Fax 83 52 80
ARTÀ

MIQUEL GINARD CORTES «SARASATE»

LA SOLEDAD DE UN ESCULTOR en «Sa Torre de Ses Puntos»

Es una lástima que una Ciudad como Manacor, que podría presumir de ser, en cierta manera, la capital de la comarca levantina, dé muestra de su melancólica indiferencia ante la coyuntura espléndida de una exposición que, a no dudar, está llamada a ser histórica en el acontecer de las actividades artísticas en nuestro País.

¿Es posible que nadie se percatara del suceso? ¿Dónde se hallaban las élites en estos días de desértica muestra? ¿Dónde los intrépidos reporteros de la mass media, con honrosas excepciones?

¡Nadie!

Los fantasmas de Sa Torre de Ses Puntos, comentarían en las altas horas de la madrugada, a solas con las láminas inoxidable, el gran fiasco de un artista que aunque en sus comienzos de contacto con el público de ninguna manera puede ser considerado un novato.

Tras esta muestra hay noches de insomnio en madrugadas activísimas de forja y martillo.

En esta exposición hay depositadas muchas ilusiones porque se ha trabajado con la pasión de un amor posible al cabo de los años.

En la inauguración estuvo Artà.

El alcalde Miguel Pastor, muy sensibilizado por las eventualidades artísticas. Las revistas locales con un hermoso prólogo de Jaime Morey en el catálogo y su presencia viva y la excelente gente anónima, emocionada y boquiabierta ante la creación fecunda. Porque, eso sí, y es perentorio señalarlo: El arte cuando tiene autenticidad, brinda un palpito contaminado de un hiperestésico emocionante sentimiento como si, bajo su influjo, tuviera lugar un encantamiento colectivo.

Milagros de la comunicación humana que no necesita de la inmediatez de la palabra o de la caricia táctil.

El mensaje permanece allí, en el frío acero, plasmado con esfuerzos físicos pero resuelto con amor.

La materia apenas cuenta. Los efluvios proceden de la voluptuosidad de las formas que se dejan encantar devolviendo su sensualidad como si de entes vivos se tratara.

Es lo que ocurrió en Manacor el pasado 13 de Junio en las preciosas Salas de Sa Torre, con la asistencia de la honorable Presidenta de la Comisión de Cultura del Consell Insular de Mallorca Doña Pilar Ferrer Basañana presidiendo el evento, acompañada de los asimismo Consellers, honorables D. Andrés Mesquida y D. José Miguel Polentinos con el Regidor de Cultura del Consistorio Manacorens. D. Cristóbal Soler, dando respaldo institucional a la muestra.

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

Via Mallorca, 36

Tels. 56 37 48 y 56 52 67

CALA RATJADA

Asimismo en rápida visita el incombustible Pep Mascaró Pasarius impresionado, según propia manifestación, ante las esculturas.

Normalmente a Pep Mascaró no suelen entusiasmarle las abstracciones pero, en este caso, y ante la avasalladora belleza de las formas, gozaba en su meteórica visita.

Se cumplieron los pronósticos lanzando desde ediciones anteriores sobre estas mismas páginas.

Era emocionante constatar que las ideas preconcebidas de la mayoría, que acudían a ver una continuidad de las exposiciones de Sarasate, chocaban con la maravillosa realidad que se ofrecía sin añagaza alguna.

Juan Sarasate estaba.

Pero no en la obra. Estaba presente en la bioritmia universal. Estaba en un hijo que aprendió a esperar, mientras emergía la prehistoria escultórica de la saga. Mientras unas manos nervudas trabajaban el hierro después de acariciar las cuerdas del violín, pasando a forjar sin solución de continuidad.

Miguel es músico también pero su teoría del pentagrama a la creatividad es infinitamente más trabajada. Juan era la anarquía. Miguel la organización creadora, lenta y razonada. Claro que admite el caos. En el principio fue el caos. Pero entre su razón y sus manos organizan las líneas, los volúmenes y los colores. Los colores tienen una gran importancia en el conjunto y en las individualidades de su obra.

¿Alguna objeción?

Naturalmente.

De no ser así parecerían estas líneas un panegírico o un incensario interesado.

Nada más lejos de nuestra intención que actuar como turiferarios partícipes.

Los pies de las figuras.

Es algo que Miguel debe cuidar.

No olvidemos que, al incorporarlos a la obra forman parte de ella.

Deben escogerse con todo el cuidado posible y continuando en ellos la labor artística.

Un mal zócalo rompe la armonía.

Cuidalo, Miguel.

Comercial

ARTA

EN ARTA:
Carrer de Clutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

MANABY-PEROLSON

CONDOR

BATLLE

B.C.S. Taladoras y Segadoras

Per més informació: Cridar al Tel. 83 61 48

Mecanismo-Perforador. Tractament	
CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLLE	Empacadores - Picoempacadores y Sistemas de Rega
LAZURCA	Equipos (preparación de tierra y siembra)
ALCANTARA	Cubos de Vaciado
MORANAL Y OPIER	Motocultores
CAJALAN	Pulverizadores
GAZMAGO	Barras de Corte
ALCANTARA	Pulverizadores
BLANC	Motobombas de Almacenamiento
BLAN	Almacenamiento

CRÒNICA DE LA MÚSICA POP ESPANYOLA

CAPÍTOL 15

— 1965 —

SUCCEÍ AQUELL ANY:

—Es permet a les mises que es llesqui l'Evangeli i l'Epistola en les llengües «vernàcules».

—ESTADÍSTICA que diu que durant l'any passat (1964) han visitat Espanya 14.085.956 turistes. La xifra amb augment.

—Assassinat Malcolm Little, alies «Malcom X», president de l'Organització negra «Pro Unitat Africa-América», durant un mitin a Broadway.

—Els BEATLES actuen a Espanya (2-6-65) a Las Ventas de Madrid i a Barcelona. Millars de «fans» al aeroport de Barajas i del Prat. Tres messos després son condecorats per la Reina d'Anglaterra, en mig del escàndol de la societat conservadora britànica: els joves de Liverpool són proletaris i de la petita burgesia anglesa. ¿El motiu? Els Beatles s'han convertit amb la millor font d'ingressos del País.

—Una averia elèctrica deixà amb total obscuritat a 8 Estats nord-americans. A Nova York hi hagué un autèntic desastre 14 hores d'averia, amb multitud d'accidents de circulació, 800.000 persones aturades dins el Metro, etc...

—Inauguració per part del Ministre d'Informació i Turisme Sr. Fraga Iribarne del segon Canal de TV (UHF).

—Augment dels atacs americans al Vietnam. El Secretari de les Nacions Unides va fer una cridada per a la suspensió de les hostilitats sense èxit. El exèrcit americà utilitzà el NAPALM, causant immenses quantitats de víctimes.

—Emissió amb gran èxit al País de «BONANZA», una sèrie americana de «vaqueros».

—Dins la carrera espacial, el astronauta soviètic Aleixei Leonov es passetja durant 10 minuts lliure per a l'espai, fora de la càpsula de la nau Voskod II. També l'astronauta nord-americà Edward White fa el mateix, fora del Gémini IV.

—Consell de guerra contra Eleuterio Sánchez «El Lute». Condemnat a mort.

—13/6/65. Naixement de l'Infanta Cristina de Borbón i Grècia.

—Calificada de «pornogràfica» el tema de Rolling Stones «SATISFACTION», una cançó de quasi 7 minuts i que es plantà al primer lloc de les llistes britàniques.

—El Reial Madrid de futbol guanya la Lliga 1964-65 i l'equip de basket, la Copa d'Europa derrotant a la final al TSKA de Moscou.

Varen morir aquell any

—Thomas Stern Eliot, poeta nord-americà. Premi Nobel 1948.

—Winston Churchill, estadista britànic.

—El cantant nord-americà de color NAT' KING' COLE,

LOS BRINCOS són les màximes estrelles del Pop Espanyol. «Borracho» o «Flamenco», dues de les seves creacions són n.º 1 al País.

famós a Espanya per les seves gravacions de temes populars sudamericans cantats amb castellà.

—Oblidat per el cinema el popular «Flaco», Stan Laurel.

—El Rei Faruk I ex-rei d'Egipte.

—Ladislao Vajda, cineasta espanyol originari d'Hungria.

—La Bella Otero, ballarina, cantant i actriu espanyola.

—Ignasi Barraquer, famós oftalmòleg espanyol.

—Alejandro Casona, autor teatral espanyol.

—William Somerset Maugham, escriptor anglès.

CINEMA

OSCARS 1965:

Actor: REX HARRISON («My Fair Lady»).

Actriu: JULIE ANDREWS («Mary Poppins»)

Film: «MY FAIR LADY»

Les pel·lícules, més o manco musicals espanyoles del any són:

—CABRIOLA de Marisol.

—MÁS BONITA QUE NINGUNA de Rocío Dúrcal.

—ZAMPO Y YO, el debut de la nina Ana Belén.

—MI CANCIÓN ES PARA TÍ i UN BESO EN EL PUERTO del folklorista Manolo Escobar.

—DOS PISTOLAS GEMELAS de Pili i Mili.

TRIUMFEN AL MÓN POP I A LES LLISTES:

A Gran Bretanya els BEATLES tenien un aplec d'èxits, temes que foren n.º 1: «I feel fine», «Ticket to ride», «Help!», «Day tripper».

També debutaven amb gran èxit ROLLING STONES i el seu «Satisfaction» o també «Get off of my cloud».

Les llistes britàniques tenien aquell any el número 1 a gent com Elvis Presley i el «Crying in the Chapel»; Byrds «Mr. Tambourine»; Tom Jones «It's not usual»; Sandie Shaw «Long live Love» etc.

Ciutat, 35 - ARTÀ - Tel. 83 62 49

BAR GRAN VÍA

ESPECIALIDAD EN:

- Tapas Variadas
- Pulpo Gallego
- Empanada Gallega
- Ribeiro

ALS ESTATS UNITS EREN NÚMERO 1:

ELS BEATLES amb més cançons que al seu propi País: «I feel fine», «Eight Days a Week», «Ticket to ride», «Help!», «Yesterday».

Els seus competidors dins un estil ben diferent ROLLING STONES, imposaven «Satisfaction» i «Get off of my clour».

Però no quedaven enrera un grup femení THE SUPREMES que col·locaren quatre cançons al primer lloc: «Come see about me», «I hear a Symphony», «Back in my arms again» i «Stop in the name of love».

1965 (I)

Obrim sa memòria a un altre any que recordam dins les pàgines del ARTÀ, es tracta de 1965, un any que hem repasat mitjançant les notícies més destacades per situar-mos al ambient que es respirava en aquell ja llunyà 65.

Dins l'aspecte musical, motiu central d'aquesta sèrie, em de recordar que, a finals de 1964, hi havia hagut un llançament massiu d'un gran grup espanyol, el primer de tots els que varen fer un «POP» autòcton, d'aquí i que aquest present any 1965 es consolidaran com el millor i més popular. Les seves cançons són un èxit total, i, els seus seguidors, que aconseguiren en molt poc temps, eren nombrosíssims. Parlam, està clar de LOS BRINCOS.

Aquest grup, creat exclusivament per a competir amb els grups de fora, principalment amb els BEATLES que eren els que imposaven el seu estil a tot arreu del món, format com sabeu per en Fernando Arbex, Antonio Morales, Manolo González i Juan Pardo, gent creativa i que, a partir d'aquest present any coneixeran una glòria musical difícilment comparable a altres artistes posteriors.

Triuñfaren temes del grup que arriben al primer lloc de llistes com: «Borracho» i «Flamenco», que tothom coneixia i cantusejava. Els contractes eren sucossos i el conjunt actuava a concerts, festivals, emissores de ràdio, la televisió (espanyola i francesa), etc., lo que els va donar una increïble popularitat.

Aquest any també és l'any de la consolidació definitiva de l'anomenada NOVA CANÇÓ. Apareixerà en el programa musical un home que serà el més representatiu, important i conegut de tot aquell moviment: JOAN MANUEL SERRAT. (Dedicarem a futurs capítols un article a parlar de la Nova Cançó de Catalunya).

L'aparició d'aquell nou valor de la cançó catalana va esser mentres es cel·lebrava un recital de membres dels «Setze Jutges» (components pioners del moviment Nova Cançó), que tingué lloc a Barcelona. Va debutar J. M. Serrat com un nou cantautor i obtingué un resonant triomf, molt més que els artistes ja «consagrats» que actuaren.

J. M. Serrat debutà aquest any 1965. Aquest artista serà el més representatiu de la NOVA CANÇÓ.

Joan Manuel Serrat, un jove català de Barcelona, d'arrels catalanes per part del seu pare i aragonès per part de la seva mare, estudiant que s'havia aficionat a tocar sa guitarra, precisament durant un d'aquells recitals dels Setze Jutges. Devora noms com Pi de la Serra, Raimon o Guillermina Motta, components actius de la «promoció» de la llengua catalana, i d'artistes ja consolidats que traduïen èxits estrangers al català, noms com José Guardiola, Lita Tòrelló, Salomé o Las Hermanas Serrano, etc., aquest jove, principiant il·lusionat d'un moviment que, amb el temps, serà l'autèntic capdavanter.

Aquest 1965 J. M. Serrat grava les primeres cançons a un LP de quatre temes «La mort de l'avi», «El mocador», «Ella em deixà» i «Una guitarra», totes escrites per ell.

1965: L'any de LA YENKA

Davora aquella immensa quantitat de ritmes i balls que el rock havia fet bullir, tots nascuts de les arrels rockeres (madison, limbo, twist, etc.), aquest 1965 marcà l'any de LA YENKA. Aquest era un nou ball, original, simple i molt aferradís. Els creadors del «invent» eren JOHNNY & CHARLEY. Eren holandesos que vivien a Espanya. (Charlie Kurtz, un dels dos havia format part amb Tony Ronald del Dúo Kramer's, abans de que en Tony Ronald decideix seguir la trajectòria en solitari).

Aquest ritme va fer furor, i, a totes les sales de ball, als «guateques» i festes familiars no podia faltar «La yenka». Allò de «...esquerra, esquerra... dreta, dreta... un, dos, tres...», va esser de lo més popular de 1965.

Aquella febre per els balls (a partir sobre tot des de 1961 amb «The Twist» d'en Chubby Checker), va esser, com veurem, explotada al màxim. Inclús, avui en dia hi ha gent que, sobre tot al estiu, es dedica a incorporar un nou ball.

Johnny & Charley tingueren, no obstant, mala sort, ja que un tràgic accident de cotxe va tallar la carrera d'aquest dúo que conegueren una glòria molt efímera, amb «La Yenka», sempre recordada:

«Vengan chicos, vengan chicas a bailar...
izquierda, izquierda, derecha, derecha,
delante, detrás... ¡un, dos, tres!...»

BRUNO LOMAS y LOS ROCKEROS.— En Bruno Lomas tornà de França a-hon hi havia estat una llarga temporada, actuant fins i tot al prestigiós Olympia de París, amb el seu grup Estrellas de Fuego. Aquí, Emilio Baldoví (nom autèntic) creà un nou grup, respectant el seu nom com a capdavanter: Bruno Lomas y Los Rockeros, a pesar de que el rock en sí mateix pareixia que deixava pas a altres estils «moderns» sorgits, precisament d'ell. El grup a l'any que mos ocupa, es a dir, 1965, gravaren el «Comprensión», versió del «Don't let me be misunderstood» dels Animals anglesos.

LOS MUSTANG, el grup de Santi Carulla, des de Catalunya també es fitxava amb el «pop» britànic aquell any, i, per descomtat amb BEATLES, fent el popularíssim «Conocerte mejor».

Els SIREX, per la seva part no volien quedar enderrera i aquest any 65 triuñfaven de manera apoteòsica amb un tema de Laredo, que serà la cançó més coneguda de tota la trajectòria del grup de Leslie. «LA ESCOBA».

¡Quantes coses granarien amb aquest artillugi domèstic! Amb un ritme irresistible i amb la lletra, entre idealista-protesta, Los Sirex feren «furor»:

«Si yo tuviera una escoba, si yo tuviera una escoba... si yo tuviera una escoba,
¡cuántas cosas barrería!
Primero, barrería yo el dinero que es la causa porque tanto desespero!».

MIQUEL MESTRE GINARD - 1992

(CONTINUARÀ)

SOCIALS

PRIMERA COMUNIÓ

Dia 17 de maig, i a l'església de Sant Antoni de Padua dels Pares Franciscans, tengué lloc la Primera Comunió d'En Joan Andreu Pascual Sureda, fill d'Andreu Pascual Durán, «Botelles», i de Margalida Sureda Casellas. Tots els convidats anaren a l'hotel Canyamel Parc, on els serviren un bon dinar.

Joan Andreu Pascual Sureda.

Donam l'enhorabona a En Joan Andreu i als seus pares, molt amics nostres, per aquesta festeta.

PRIMERA COMUNIÓ I BATEIG

Dia 24 de maig, tengué lloc a la Parròquia d'Artà, la Primera Comunió d'En Pep i el bateig de Na Carme Troya Arévalo, germans de 9 i 2 anys respectivament, fills d'En Rafel i Na Paquita. Després de la cerimònia religiosa, hi hagué el sopar al restaurant «Sol Naixent».

Felicitam als seus pares per aquesta festa.

Pep i Carme Troya Arévalo.

NOCES D'ARGENT

Dia 27 d'abril d'enguany, el matrimoni format per En Montserrat Santandreu Llabrés i Na Maria Femenias Tous, que regenten el bar del club de la Tercera Edat, celebraren les seves noces d'argent, en companyia dels seus fills: Miquel i Maria, familiars i amics, a la seva finca de Sa Carbona amb un bon bufet fred, recordant el dia de les seves noces, ara fa vint-i-cinc anys, l'any 1967.

Montserrat i Maria: Enhorabona, i que en pogueu complir molt més.

PRIMERA COMUNIÓ

En Joan Lliteras Mislata, fill d'Antoni Lliteras Fuster, i de Benvinguda Mislata Cuéllar, que al cel sia, dia 24 de maig i als vuit anys d'edat, rebé la Primera Comunió de mans de mossèn Francesc Munar Servera, Pre. i Rector, a la Parròquia d'Artà. Després, i a ca la padrina del nin, hi hagué un bon refresc per a tots els convidats. Donam l'enhorabona a En Joan i als seus familiars per aquesta festa.

BATEIG

Dia 20 de maig, va néixer En Jeroni Josep Torres Sancho, fill d'En Carles Torres Ribot i Na Maria Àngels Sancho Cardo.

Felicitam als seus pares i padrins: Jeroni Sancho Negre i Aina Cardo Grillo, subscriptors d'aquesta revista i molt coneguts nostres.

AJUNTAMENT D'ARTÀ

AVÍS

Se fa a saber als **constructors** que el Ministeri d'Educació i Ciència ha de dur a terme una sèrie d'obres de reforma a l'escola de Na Caragol.

Els que hi estiguin interessats poden passar el proper dijous per l'Ajuntament on l'Aparellador Municipal i el Regidor d'Obres els hi donaran l'informació necessària.

Les pliques podran presentar-se a l'Ajuntament en el termini que se dirà en el seu moment.

Artà, 23 de juny de 1992

MIQUEL PASCUAL
IAMOROS

El passat 20 de juny va ésser presentat a Manresa un document independentista anomenat "Bases per al futur nacional de Catalunya", per iniciativa de 15 entitats cíviques catalanes i amb l'adhesió d'unes altres 700.

Entre d'altres coses aquest document afirma:

"Històricament, Catalunya, les Illes Balears i el País Valencià componen la Nació Catalana i comparteixen la mateixa identitat caracteritzada per la llengua, la cultura i el marc geogràfic.

Més avall diu: "La Nació Catalana té dret a recuperar la seva sobirania i a dotar-se de les institucions polítiques pròpies d'un estat sobirà".

Jo no tenc res a dir sobre l'independentisme d'un sector de la societat catalana en tant que el poble català té dret a decidir democràticament el seu futur. Ara bé, quan dic el seu futur faig referència naturalment al futur de Catalunya.

El que no puc acceptar de cap manera és que, des d'aquest sector del poble català, que d'altre costat entenc que és minoritari, es vulgui posar dins el sac de la Nació Catalana a les nostres illes, a les Illes Balears.

En primer lloc, la pretesa identitat entre Catalunya i les Illes Balears està molt lluny de la realitat.

Des del punt de vista geogràfic, parlar d'identitat és senzillament ridícul.

Des del punt de vista històric, no podem oblidar que l'antic Regne de Mallorca va desaparèixer per la força de les armes quan Jaume III, en 1349, va morir i perdre la batalla de Llucmajor en front a Pere el Cerimoniós, ni tampoc que el Gran i General Consell era una institució mallorquina, que res a veure tenia amb les Corts Catalanes; l'únic vincle en comú era el vassallatge respecte als reis de la Corona d'Aragó.

Des del punt de vista lingüístic els illencs compartim amb els catalans una mateixa llengua igual que el castellà és compartit per espanyols, argentins, xilens o mexicans o igual que l'anglès és la llengua dels anglesos, dels nord-americans o dels australians.

En qualsevol cas, la identitat lingüística és sense perjudici de les diferents modalitats parlades de forma que mentre a Mallorca xerrem el mallorquí a Barcelona parlen el barceloní.

Finalment des del punt de vista cultural, no es pot parlar d'identitat ja que si, segons l'UNESCO, el concepte de cultura engloba les estructures, modes i condicions de vida d'una societat, la identitat cultural ens duria a la conclusió de que els illencs i els catalans constitueixen una mateixa societat o un mateix poble.

En concret, si bé els nostres escriptors han escrit en català, el Dret Civil de les Illes Balears és diferent del de Catalunya, el ball de bot res a veure té amb la sardana, les cançons populars i les rondalles són genuïnament mallorquines, com també moltes altres manifestacions artístiques o artesanals són completament diferents a les homònimes del Principat.

En resum, no hi ha tal identitat i els pobles mallorquí, menorquí, elvissenc i formenterer són ben diferents del poble català i de qualsevol

o a les Illes Balears? ¿Volem formar part de la Nació Catalana?

La immensa majoria no ho volem, sinó que pel contrari, ens sentim mallorquins i també balears i els nacionalistes d'U.I.M. el que volem és la preservació de la identitat diferenciada de cadascun dels pobles balears al temps que l'autonomia necessària per a poder decidir el nostre futur al marge de qualsevol centralisme forà, vengui d'on vengui.

Davant el repte de la construcció d'Europa com també davant la perentòria necessitat de conservar la nostra llengua, les Illes Balears i Catalunya han de tenir estretes relacions, però, això sí, aquestes s'han de fonamentar en el respecte mutu que s'han de tenir dues nacions veïnades i que tenen forts interessos comuns, però de cap manera U.I.M. pot acceptar que es vulgui integrar-mos, per un sector del nacionalisme català que afortunadament no inclou al de Convergència i Unió, en un Estat Català.

Per totes aquestes coses no podem acceptar que el conjunt de terres de llengua catalana, entre les quals s'hi troben les Illes Balears, es diguin Països Catalans. Aquesta expressió té connotacions polítiques ben profundes.

Per això, per U.I.M., Mallorca no és un dels Països Catalans.

Miquel Pascual i Amorós
és Conseller de la Unió
Independent de Mallorca

altre. En conseqüència, pel fet de compartir una mateixa llengua, formem part d'una mateixa nació?

Si així fos Austràlia, els Estats Units, el Canadà anglofons, Escòcia, Gal·les i Anglaterra constituïrien una mateixa nació, com també la constituïrien Espanya, Argentina, Xile i tots els altres països americans de parla castellana.

El que determina si es pertany o no a una nació és el sentiment i la voluntat col·lectius de pertànyer-hi. Aleshores, la pregunta és: Ens sentim catalans els que vivim a Mallorca

NOTICIAS DEPORTIVAS

¡AVANCE, CAMPEÓN!

Nuestros Infantiles consiguen un nuevo éxito al triunfar en la ligüilla de la «Copa President».

Este trofeo se les será otorgado próximamente en una pequeña concentración de jóvenes campeones organizada por la Federación. ¡Enhorabuena, y que no decaiga el entusiasmo, futuros ases del balón!

Está prevista una ida a la ermita en bicicleta para celebrar esta victoria. No se ha celebrado aún (aunque debido al retraso que pueda sufrir la publicación de esta información, cuando llegue a sus manos tal vez ya esté celebrada), debido a que están esperando la llegada del entrenador del C.D. Real Madrid, Sr. Mezquita, al que Uds. recordarán porque en las páginas de nuestra revista le entrevistamos. El Sr. Mezquita, desde hace un par de años, acude a su cita de compañerismo anualmente alzando el ánimo a nuestros muchachos.

Sin duda alguna, la «comidilla» deportiva del momento es la siguiente: ¿Qué equipo será el afortunado que contará con la sabia dirección del Sr. Alba?

Difícil decisión que este entrenador ha dejado en manos de la Directiva del Avance.

El equipo con más posibilidades de conseguir el título de campeón sería, sin lugar a dudas el de Cadetes. A esta categoría ascienden: Ramón «Toret», Juan Emilio Piñero, Víctor, Tomeu Pasqual y algunas que otras figuras, fuera de serie, más. Ahora bien, sin la dirección de Juan Alba, se le añadirían dificultades al camino de esta consecución.

Por otra parte, si tan importante es el aprendizaje como la meta de conseguir, al menos, un título anual Benjamines e Infantiles merecen el pasar por las manos de tan cualificado entrenador.

¿Hacia dónde se inclinará la balanza? Pronto se sabrá.

El Ayuntamiento de Artà ha dado un nuevo rumbo en cuanto a la contratación del bar de «Ses Pesqueres».

Siendo Juan Sureda Presidente del C.D. Artà, cuando «Ses Pesqueres» aún no era municipal, se le concedió a la Directiva del Avance, más concretamente a J. Luis Grillo y más tarde al mismo y a Joan Amer, el que regentaran el «chiringuito» a cambio de encargarse del mantenimiento de parte de las instalaciones deportivas. Más tarde, incluso se le añadió una cierta cantidad económica como ayuda.

Ahora, el Ayuntamiento, ha decidido subastar la contratación del bar, o sea, adjudicarlo al mejor postor que habrá de abonar una «cantidad sustanciosa», dentro de sus posibilidades para conseguir un pequeño extra al mes, rogando que Hacienda no se entera de «ná».

El C.D. Avance ha decidido no presentarse a la subasta. La voz de la experiencia, sus razones tendrá.

ULTIMA HORA DEPORTIVA

El entrenador **Juan Alba** seguirá entrenando al equipo de infantiles. Esta decisión, es de lo más sorprendente y no se puede decir que sea la más adecuada.

Esperamos que tanto la Directiva, que es la que más la ha forzado, como el propio Juan, que casi a regañadientes la ha aceptado, sepan qué están haciendo y en un mañana muy próximo, no tengan que lamentarlo.

C.D. ARTÀ

El 1º de Julio del presente año, en la Junta Anual del C.D. Artà, se acordaron los siguientes puntos de interés:

1º Situación económica del 91:

Ingresos: 3.849.700. Gastos: 3.250.000. Superávit: 599.700

Datos: Sebastián Massanet, Tesorero.

2º Se aumentarán 1.000 pts. todas las diferentes cuotas de socios.

3º El Presidente, A. Viejo, declaró que se estaban realizando una serie de gestiones relativas a fichajes, aún no finalizadas. De las ya realizadas, cabe destacar:

Regresa Quique Darder, desde el Margaritense y, Pere Joan, ex-jugador, también desde el Porto Cristo.

4º La misma Directiva continúa un año más, con la ilusión y la esperanza de que, en el terreno de juego, se vaya mejorando. Sin duda alguna, estos dos nuevos fichajes, repercutirán favorablemente en la situación futbolística de este club.

Notoria actuación de Alzamora en tierras granadinas E.S.B.

Formando parte del equipo levantino «Plas de Benicasim», el corredor artanenc Miguel Alzamora, participó en la Vuelta Ciclista a las Vegas de Granada, que durante cuatro días se desarrolló en tierras andaluzas.

La prueba patrocinada por la Diputación granadina contó con una participación de 90 corredores distribuidos en 15 equipos de 6 ciclistas.

La actuación de Alzamora resultó muy brillante al conseguir la sexta posición de la clasificación general individual. A la consecución de este honroso puesto hay que añadir el primer lugar de la clasificación de «sprints especiales» y un segundo puesto en la etapa de La Toja.

Al resaltar que en la semana anterior había participado en la Vuelta a Ibiza, también de cuatro etapas, y de entre 140 concurrentes se clasificó en 12 posición y venció en «metas volantes».

Entre sus objetivos inmediatos destaca su próxima asistencia al Campeonato de España a celebrar en Asturias, prueba para la que ha sido seleccionado en representación de Baleares junto a sus compañeros Tauler y Bauzá.

L'Ajuntament de Montuiri convoca un concurs públic per a la concessió del

I PREMI LITERARI SANT BARTOMEU DE CONTE CURT

Bases

1.- S'estableix un premi literari dotat en vint-i-cinc mil pessetes i dos accésits dotats en vint mil i quinze mil pessetes cadascun. El premi i accésits aniran acompanyats per l'entrega als guanyadors d'unes plaques commemoratives i la publicació de les obres.

2.- El tema per a concórrer a aquest premi literari serà el d'un conte curt, de tema lliure.

3.- Podran participar a aquest premi qualssevol persones físiques que no es dediquin professionalment a la tasca d'escriptor.

4.- Cada autor o autors sols podran presentar una obra, que haurà d'ésser original, inédita i escrita en llengua catalana.

5.- Els originals, per quintuplicat, s'hauran de presentar d'una manera correcta, en folis mecanografiats a doble espai i per una sola cara, figurant al principi el títol de l'obra, que tindrà una extensió que oscil·larà entre dos i tres folis. Es podrà signar en pseudònim, tenint en compte la base 7ª.

6.- Les obres s'hauran de presentar o enviar abans del dia 8 d'agost de 1992 a l'Ajuntament de Montuiri, "I Concurs Conte Curt Sant Bartomeu", Plaça Major, 1, 07230 Montuiri, assegurant-se l'autor de la recepció de l'obra en el ressenyat domicili mitjançant justificació d'entrada.

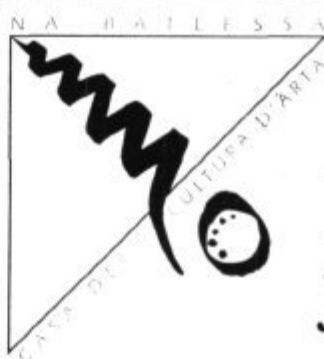
7.- En sobre apart, tancat i adherit a l'obra literària, s'hi acompanyarà un escrit en el qual hi figurarà nom, adreça, localitat, D.N.I., edat, professió, i telèfon on localitzar l'autor. També s'hi inclourà el títol de l'obra presentada i la voluntat de participar en el present concurs i de submissió expressa a les presents bases.

8.- El jurat per seleccionar les obres que s'hagin de premiar estarà compost per cinc persones, la composició del qual no es farà pública fins després d'emesa la decisió. Podrà deixar vacant algun o tots els premis i entregarà el resultat al batlle de la vila de Montuiri.

9.- El premi es donarà a conèixer prèviament als guanyadors. El lliurament es farà el 24 d'agost en el lloc i hora que oportunament s'indicarà.

10.- La participació en aquest concurs implica l'acceptació de les presents bases. Les decisions i interpretacions del jurat seran inapel·lables.

11.- Les còpies de les obres presentades a aquest concurs restaran en propietat de l'Ajuntament de Montuiri, restant cada obra propietat de l'autor. Les obres guanyadores seran publicades a la revista "Bona Pau" de Montuiri quan sia possible dita publicació.

CINEMA INFANTIL JULIOL '92

Dia 07 LA SIRENITA

» **09 LA LLEGENDA DEL LLAC MÀGIC**

» **14 DUMBO**

» **16 20.000 LLEGÜES DE VIATGE SUBMARÍ**

» **21 ROBIN HOOD**

» **23 SOPA DE GANSO**

» **28 ALICIA EN EL PAIS DE LES MERAVELLES**

» **30 EL MUCHACHO DE LOS CABELLOS VERDES**

HORA: 19'00 h. LLOC: Na Batlessa (1er Pis)

Tots els DIMECRES i DIVENDRES de juliol, a les 11'00 h., es passarà la pel·lícula del dia anterior. Aquest programa pot sofrir modificacions.

VUELTA CICLISTA A CATALUÑA, 1939

I

PROLOGOS ESPERANZADORES

Aún frescos los laureles y perceptibles los ecos elogiosos acopiados en el acontecimiento ciclista de aquel 18 de julio de 1939, con motivo de la «Copa de España» disputada en Barcelona, y con un paréntesis de sólo dos semanas después, llegó aunque fuera a nivel insular, la constatación del buen momento de forma de Bartolomé Flaquer. Bajo los multicolores gallardetes de un Artà en fiestas, inscribió en oropel su nombre en el palmarés del «Circuit de Sant Salvador». Su nítida y brillante victoria fue el mejor brindis que podía ofrecer a sus enfervorizados paisanos en día tan fausto y señalado como era el de la diada de «Sa Patrona». Apenas transcurridas unas fechas, en el seno de otro pueblo de rancio abolengo ciclista, Campos del Puerto, ratificaba su superioridad y poderío adjudicándose el trofeo de sus fiestas patronales sacando nada menos que 18 puntos sobre su inmediato seguidor Santandreu y 24 sobre Tomás García, tercer clasificado.

Llegado septiembre, Flaquer embarca rumbo a Barcelona pletórico de moral y de entusiasmo. Desde la Ciudad Condal toma el tren que le debía conducir a Zaragoza, de paso para Alcañiz, punto de salida de la III Vuelta Ciclista al Bajo Aragón. Un accidentado viaje con retrasos y demoras consecuencia de un deficiente servicio ferroviario que acusaba el paso y el peso de la conflagración bélica, ya terminada pero aún sangrante, hicieron que el corredor artanenc llegara a destino cuando los participantes ya estaban cubriendo el postrer tramo de la etapa inicial. Imposible la participación retorna a Barcelona donde aguarda el inicio de la Vuelta a Cataluña, su objetivo prioritario y primordial, señalado para el domingo siguiente.

La U.D. de Sans, organizadora de la prueba, aprovechando el entusiasmo reinante y la expectación que su anuncio había despertado se volcó en su montaje. Y a fe que lo consiguió. Sus incidencias y desarrollo fueron seguidas con sumo interés a través del gran despliegue difusor que llevaron a cabo prensa y radio y que por medio de enviados y servicios especiales contribuyeron a que tan importante manifestación deportiva alcanzara un matiz multitudinario y popular.

FLAQUER

La participación se abrió a equipos regionales lo que llevó a la meta de salida a la flor y nata del ciclismo nacional. Canals, Garcías, Martorell, García, Flaquer y el valenciano Cháfer integraron el equipo mallorquín.

La ronda catalana abarcaba un recorrido de 892 kilómetros divididos en 7 etapas, no excesivamente largas, pero sí con abundantes altos y repechones que le conferían una gran dureza. Mención especial al trayecto contra reloj, 70 kilómetros, que por su largo recorrido podía resultar definitivo en la clasificación final.

J. CASELLAS FLAQUER

Próximo número: II parte, No fue posible la gloria.

REGISTRE CIVIL D'ARTÀ

Moviment natural de la població mes de maig

NAIXEMENTS

- 28-4-92 Jeroni Mestre Riera, fill de Miquel i Joana Maria.
- 29-4-92 Caterina González Romero, filla de Pere i Maria del Carme.
- 02-5-92 Jeroni Lorenzo Solano, fill de Virgili i Isabel.
- 07-5-92 Ignasi Maria Nicolau, fill d'Antoni i Coloma.
- 15-5-92 Clara Cantó Campins, filla de Josep Albert i Maria Francina.
- 20-5-92 Jeroni Josep Torres Sancho, fill de Carles i Maria Àngels.

MATRIMONIS

- 02-5-92 Antoni Flaquer Brunet amb Maria Antònia Danús Negre.
- 23-5-92 Daniel Alzamora Torres amb Caterina Febrer Sancho.

DEFUNCIONS

- 04-5-92 Joan Cantó Riera, C/ de Vilanova, 22. 72 anys. Paies.
- 04-5-92 Joana Aina Sureda Tous, C/ Major, 72. 89 anys, de Son Punyal.
- 10-5-92 Sebastià Sansaloni Alzina, C/ de Na Batlessa, 16. 87 anys, de Sos Sanxos.
- 11-5-92 Jakob Hans Humbel, Urb. Betlem, 73 anys.
- 12-5-92 Sebastià Ferrer Cursach, C/ de Ses Barraques, 6. 83 anys, Cartutxo.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO
VIALSA

J. Bernad, J. Zafra y J. Genovard

CTRA. SANTA MARGARITA, 57
TELEFONO 83 66 35
ARTÀ

Juan Sard Cursach a las riendas de MIRIKI y su hermano Miguel posando junto a BON SPOIRT.

En la subasta de caballos celebrada dentro el contexto de la Fira Agrícola y Ramadera de Manacor, el trotón artanense RIGGI, con el precio pujado de 500.000,— ptas., fue el equino más caro, aunque sin ser adjudicado por no llegar al precio mínimo estipulado por el propietario.

SEMPRE DORADO, con el tiempo de 1'29'9, logró la victoria en la primera reunión de Junio en Manacor. En la misma carrera SUNITA hizo 3º y SORTETA 4º.

La Gran Diada Hípica de Manacor, tuvo dos representantes de Artà en la carrera reina de la reunión, SEMPRE DORADO y SORTETA que se clasificó en 5º lugar, ROURE a 1'28'8 ganó la primera carrera de la tarde, dos segundas clasificaciones conseguidas por MORELLET a 1'29'8 y RIGGI a 1'25'4.

RIGGI, el caballo más caro de la subasta.

Además de lo deportivo, jugó un papel importante la instalación en un lugar preferente del «hall» de apuestas, una modernista escultura simbolizando un caballo, del escultor artanense Miguel Ginard «Sarasate», la que fue admirada por las primeras autoridades de la isla y del numeroso público existente.

Quizás el trotón protagonista de esta diada, fuera el veterano CASTAÑER, que a sus 14 años rebajó su propio record, fijándolo a 1'22'7.

CASTAÑER, con su larga vida deportiva y continuada cosecha de éxitos, será un trotón de los que dejan huella y hacen historia de nuestro trote, como otros lo han hecho antes.

Nos recuerdan a trotones famosos, los que día a día oímos hablar en las tertulias hípicas, caballos ya de la década de los años 30, como MIRIKI y BON SPOIRT de los hermanos Sard Cursach, que fueron de los primeros que importaron caballos franceses.

BON SPOIRT y MIRIKI, tomaban parte en las carreras más importantes de los pueblos de Mallorca, también al recién inaugurado hipódromo de Manacor, construido en el año 1929.

Enganchado MIRIKI conducido por Juan Sard Cursach, tras él BON SPOIRT con Miguel Sard Cursach.

Recordemos que Artà tuvo hipódromo permanente antes que Manacor, estando éste ubicado en la finca de Ses Fontanelles desde el año 1921.

De aquellos tiempos podemos mencionar otros caballos famosos, como REGA de Luis Massanet «Des Rafal», UNCLE SAM, O'MEARE y CARNICERITO de Toni Vaquer «Rai», LUCERA de Pere Torres «Buuc» JANSAN y ESTRELLA de «Sa Torre».

Otros como GUILLON, ABEL CRIT, PALOMA que del semental DAMASCO tuvo a OPEL de Toni de Sa Creu Vella, BAYON, TOLO, LUTE, FLINT, VILLA DOISELL «dén Rencher», VALENTINA madre de QUIRLA que ésta nació en el año 46, para después ser madre de CAQUIRVIN de Carrossa, ganadora del Gran Premio Nacional del año 59, conducida por Guillermo Mas a 1'41'2.

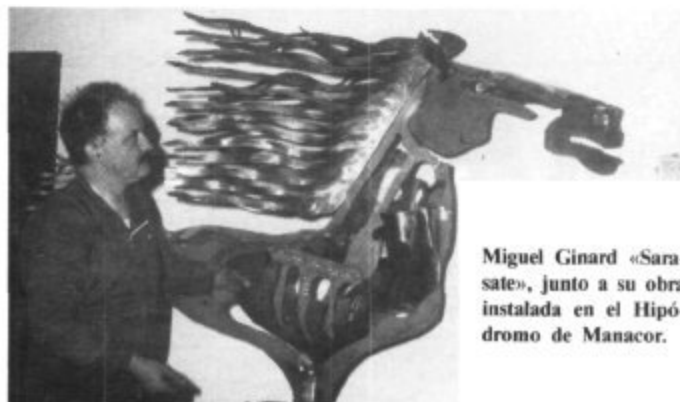
El día 2 de Julio salieron para Mont de Marsal (Francia), los jóvenes caballistas Juan José Cladera «de Carrossa» y Pere Miquel Vaquer «Rai», para realizar un cursillo de cuatro semanas de duración, relacionado con el mundo del caballo, al que no dudamos que les será de gran provecho, y esperemos que a su regreso nos puedan contar las experiencias vividas.

Fotos: Revista TROT

TOMEU FEMENIAS SARD

CASTAÑER, nuevo récord a 1'22'7.

Miguel Ginard «Sarasate», junto a su obra instalada en el Hipódromo de Manacor.

COLOMBOFILIA. Finaliza la temporada de vuelos 1991-92

Sostenia el experto y prestigioso colom-bófilo catalán D. José Maria Ferrán Andreu, que el deporte de la Colombofilia es uno de los que más satisfacciones puede proporcionar a sus adeptos, pues no influyen en él las cualidades físicas que, al mermarse con el paso de los años, dificultan o impiden el practicar otros deportes.

Fieles a esta idea, los aficionados del Club Colom-bófilo de Artà, se esfuerzan año tras año en dispensar a sus palomas los máximos cuidados y atenciones a fin de situar sus respectivos palomares en los más altos lugares de las clasificaciones, tanto a nivel social, como Regional o Nacional.

Una vez concluida la temporada deportiva 1991-92, es hora de hacer balance sobre las siguientes clasificaciones que ofrece el siguiente:

CUADRO DE HONOR SOCIAL 1991-92

CONCURSO TERRESTRE

- 1 Josep Bauçà
- 2 Joan Gili
- 3 Gabriel Garau

C. TERRESTRE (JUVENILES)

- 1 Gabriel Cursach
- 2 Jaume Ginard

1.ª IBIZA

- 1 Riera-Ginard
- 2 Josep Bauçà

2.ª IBIZA

- 1 Joan Gili
- 2 Riera-Ginard

3.ª IBIZA

- 1 Andreu Escanelles
- 2 Llorenç Mestre

4.ª IBIZA

- 1 Josep Bauçà
- 2 Gabriel Garau

5.ª IBIZA

- 1 Gabriel Ferrer
- 2 Juan Gili

6.ª IBIZA

- 1 Gabriel Ferrer
- 2 Juan Gili

7.ª IBIZA

- 1 Juan Gili
- 2 Juan Ferriol

TROFEO A LA REGULARIDAD DESDE LA PENINSULA

- 1 Riera - Ginard
- 2 Llorenç Mestre
- 3 Vives - Cabrer

TROFEO PALOMA MÁS RAPIDA DESDE LA PENINSULA

Antonio Gili

TROFEO PALOMA MÁS VIAJADA

Gabriel Garau

TROFEO A LA REGULARIDAD EN TODOS LOS CONCURSOS

- 1 Riera - Ginard (Conseguido por 6.º año consecutivo).
- 2 Llorenç Mestre
- 3 Juan Gili

TROFEO A LA REGULARIDAD

DESDE IBIZA

- 1 Juan Gili
- 2 Riera - Ginard
- 3 Llorenç Mestre

CALPE (Alicante)

- 1 Tomeu Ginard
- 2 Riera - Ginard
- 3 Llorenç Mestre

BENISA (Alicante)

- 1 Toni Gili
- 2 Riera - Ginard
- 3 Llorenç Mestre

ALICANTE

- 1 Riera - Ginard
- 2 Llorenç Mestre
- 3 Vives - Cabrer

TOMEU GINARD

(Ve de la pàg. 440)

FOTO COMENTADA

3.ª Fila: Àngela Genovard. No ha mester credencials. És una Genovard i prou. A Barcelona, viu, creix i neix cada dia. Son Espòs, Ramón Boquer, serva el llum dret i solqueja els entrebancs amb el pes del seny. Catalina Flaquer, Punyala, difunta, era filla de Mestre Tomeu Mangol de la Gran Via, el batle que estrenà la Sala nova. Maria Gili, Balaguera. Els matins, quan despert, veu dues coses: Sant Salvador i l'incomparable tastaolletes, Pere Fernández, sap fer uns escaldums de cinc forquetes, i en Pere, de sis reials, ne treu dues pessetes. Teresa Bonnin Mosca, muller de l'ubic Israel Sánchez, el totes hores d'Artà que venç el rellotge. Na Teresa diu que té malura física, però no ho pareix. Aina Tarrassa, Butla, sang bullent del llinatge Quetglas. Es una espurna, un coet autèntic, travessadissa i artirta. Els caires foguers procedeixen de la nissaga Butlo.

Catalina Perelló, Juana, casada amb Nadal Barraca. Viu a Cala Ratjada. Poques coses sabem d'ella. Això sí, de jove podien pagar per veure-la ballar la Cumparsita. Maria Vaquer, Raia. Va néixer a Santa Catalina, 12, i és filla de Tomeu Rai i per tant, neta de l'amo En Pere Vaquer Veny, l'establidor de Sa Corbaia. Està casada amb el galant madrileny Joaquín Zamora. És alegre, jovial i festiva. Josefina Blanes, Dona Fita, hostal i pany de llàgrimes dels menesterosos. Altruista i complaent. Maria Carrió, Roses, es desviu pels néts. Ara no fa trull perquè la família té un lloc preferent. És l'esposa de l'imcombustible llenyataire Miquel Pinzell el qual va un poc de rocatatuda. El Madrid fa «aigua». Però que l'eixugui en Mendoza, si vol. Isabel Lliteras, Lloveta, esposa d'en Joan Cantes, l'home amb més olfacte del poble que treuria els biaxos a una trunyella de vidre. Na Bel fa uns frits d'allò millor.

4.ª Fila: Margalida Vives, Tita, viuda de Joan Xaret, exdavanter centre del C.D. Artà. Especialista en xutar penals (amb permís, d'en Toni Ferriol, perquè mira que ho va ser de linx en Toni endavinant la intenció a l'infalible Xaret). Na Margalida era moderna, natural, espigada i esvelta. Francisca Dalmau, Beia. Prest ensumà el boom turístic i junt amb el seu marit Gustí Morey han fet milles a Cala Ratjada. Antònia Marcé. Només sabem que era filla del guàrdia civil Marcé. Magdalena Ginard, Salurdiana, Discreció i honestedat foren la seva divisa. Marità el sis de desembre de 1947 amb l'amo en Jaume de sa Bugura. Morí el set de gener de 1990. Isabel Ribot, germana del popular Pep Ribot del carrer de Ses Barraques. Ha escollit el camí del recat. El seràfic P. Sant Francesc la té en nòmina. Magdalena Alzamora, Metxa, casada amb Jaume Faro, ambdós difunts. Baix el prisme del caire humà, no hi ha dret que la Parca sia tan trapassera; per què segaria tan dejorn la vida a Na Magdalena?

FOTO COMENTADA

Han passat 57 anys. Res. Com aquell que diu, un alè. Des del Cel, algunes d'elles llimen les arestes dels nostres pecats, perquè quan arribi el dia assenyalat, poguem entrar de llis a la Posada definitiva. Afortunadament, altres, les més, són exemple de laboriositat, portant amb orgull de casta el timó de la nau familiar.

Avui, «l'Artà» té l'honor de retre homenatge a aquest floret de 38 femines artanènques, pertanyents a la costura de la Caritat de l'any 1935. Per dissort, a la foto hi manca l'extraordinària professora Sor Margalida del Pilar.

Serem pesats i reiteratius amb la consignació d'adjectius com, espòs, esposa, viuda, germana, filla, etc. Però més val un punt d'aclariment, que no pas mil cucaveles literàries. El que realment importa, és el lector, no les formes acadèmiques, perquè l'academicisme només és un signe extern de lluir el que no es posseeix.

D'esquerra a dreta: Catalina Artigues, Cantes, esposa d'en Joan Cupa. Els seus fills van de capoll pels cavalls de trot. Catalina Ginard, Butla, amb casa parada a Costa i Llobera. Sempre fa net. El seu home, en Damià Borró, professa culte a l'horta. Dins el seu corral té la Lluissera més esponerosa de la vila. Antònia Esteve, filla del mestre Amadeu, viuda d'en Pep de Betlem, aquell bon home que comprà la històrica casa de l'apoderat del marquès. Margalida Brunet, Seva, difunta, esposa de l'ajudant de camp, el nostre amic Lucio Pallín Vázquez, natural de Rioseco, Valladolid, amb el qual esposà l'onze d'octubre de 1952. La pobra Margalida morí nou mesos més tard; el 8 d'agost de 1953. Com tots els Seus, era franca i oberta. Bàrbara Sansaloni, de Sa Resclò, viuda de Bernat Massot. Dona acurada ferm, perquè allà on posa les mans, les aranyes no hi fan niu. Maria Tous, de sa Mesquida. Es una fembra notable; simpàtica, se fa amb tothom i no deixa cap funeral anc que fassi neu. Maria Ferrer, Pataca (Germana d'en Pere Pujol) viuda de Gabriel Cendra. La recordam de jove quan portava els cascavells de l'hermosura. Maria Carrió dets Olor. Viu a Barcelona amb els fills Jeroni i Catalina. Li han sortit profitosos. Ambdós tenen el cap ple de sabers i aliè de males intencions. D'en Jeroni sabem que és un cap de brot; advocat, professor d'anglès, etc. És viuda d'en Toni Sureda de Son Servera. Maria Sureda, Galania. Es molt discreta i desimbolta. Viuda de Guillem Mola, el qual en vida fou un conversador fàcil i contractista d'obres. Margalida Bordoy, des quarter. Era filla del conegut guàrdia civil Bordoy. Maria Maria, esposa d'en Gabriel Jutger, el sempitern lambretista. Na Maria li fa costat. Les podeu veure enfilant junts el camí de Ses Eretes.

Segona fila: Catalina Bonnín, tot una institució del carrer «General Aranda». Està casada amb el tutier més fener de la contrada: Biel Gustí. No fa mangarrufes però s'hi apropa. Joana Aina Esteve, Bunyola, cònjuge den Tòfol Moma. Viuen a Palma i són amics dels artanènques. Si les haveu mester, es desfaran per vosaltres. Margalida Perelló, Juana, junt amb el seu marit, Toni Ravell, viu al carrer Amadeu. És diligent i feïnera. No té aturall. Maria Bisbal, Nyeca. Porta la costa dels 70 anys com un segall tresca els cingles d'en Porrassar. Està casada amb Jaume Calet, Catalina Cursach de Xiclati, nasqué a Son Fortè. Marità amb Biel Llull de Son Servera. La mort frissà massa d'emportar-se-la. Tots els de Xiclati són mansos de cor i fels.

Catalina Obrador, Claret i Pileña, pasa per la vida com una boira de bonança. Es fadrina i bé que fa. Catalina Campins, Campins. Si la voleu veure, els dimarts va de plaça al mercat. Amb el seu marit, Tomeu Frare, viu a la Colònia just davall el galamó den Coassa. En Tomeu és un gran enòleg. Maria Alzamora, Cinta. És a Ciutat i està casada amb Melcior Duràn. Els Cintos són destres i manetes. Passarien la bolla del món per un cos d'agulla. Maria Esteve, de s'Estelrica, una de les dones més ben forjades d'Artà. De jovençana era de mirar. De per vida està fermada amb Pere Papa del carrer Ciutat. Bàrbara Bosch, Seva, viuda d'en Pere Siurell i filla del tros de Garriga dins un boci de Garriga, Francesc Cendra. Asidua a les pistes de Petanca a Na Batlessa. Es resolta i feïnera. Francisca Picó, Salema, filla del bon músic-director mestre Miquel Salem de Sa Taulera. És forta i incorruptible. També freqüenta la petanca. Està casada amb Miquel Ayala.

(Segueix a la pàg. 439)